

EUCLIDES
METAPHYSICUS,
Sive,
De Principiis
SAPIENTIÆ,

Stoecheidea E..

Authore THOMA ANOLO
Ex ALBIIS East-Saxonum.
Wile

Sap. 7.

*Sine fictione didici, & sine in-
vidia communico.*

Londini, Typis J. M. Impensis
Jo. Martin, Ja. Allestry, &
Tho. Dicas, ad insignem Campanam in
Cæmeterio D. Pauli,

1658.

Ant. 827 277

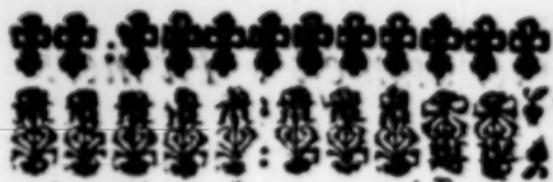
INCIDENS
ORATIONIS

IN BIBLIO

IN VITRIS

IN LIBRIS

IN ALMANACIS
IN LIBRIS

Clarissimo & scientissimo Viro,
Carolo SCARBOREO,
Incolumentatis Londi-
natium felicissimo
& prudentissimo
Curatori;

μέγαλα μελετά.

Deturum ad Hi-
atricam, ite-
rum in Hippo-
cratis umbram confu-
A3 gien-

giendum est ? Et meri-
tò ;

Ιατρὸς γὰς ἀγας πολλῶν ἀνταξίος ἀ-
δύτης.

*Tu in primis, Medicinæ Oculæ SCAR-
BORÉE, & pri-
mùm mihi. Cui enim
prætereà gallum debeo?
Te Orpheo, te Hercu-
lem agnosco, qui ex te-
nebris & Quartanæ
carcere solares labores
diutino tædio æquanti-
bus me reducem & re-
divivum*

l'ivivum amiculis re-
stituisti. Vive itaq; vi-
ve, Londini ornamen-
tum, Sanitatis publicæ
tutela, Angliæ decus,
Medicinæ gloria, mag-
ni Magistri tui
HARUÆI, ingenii
& industriæ hæres. Qui
cælum Archimedæum
in Microcosmo (non
ignobiliori invento) æ-
mulatus naturam, cry-
stallinis Staticarum de-

A 4 mon-

monstrationum illiga-
tam retibus, perviam
vulgaribus oculis expo-
suisti. Qui Naturæ
jura dāns, quibus ani-
malium visceribus citra
detrimentum parcī po-
tuerit, proditis palam
experimentis præscrip-
sisti. Vive itaq; (&
vives siquid mea car-
mina possunt) & quod
molior de triumphatâ
Principiorum Sapien-
tiæ

tiæ ignorantia Trophæ-
um, tuâ prius scientia
comptum, tuâ commen-
datione æternum præ-
stato,

Salutem & sua tibi
debenti,

Tho, Albio:

Ad LECTOREM.

Habes, studiose Lector, reli-
quam Elementorum partem,
de qua parcè p̄fandum est, cūm
non sit aliud quām prioris operis
extensio, ad novam (ut vocant) à
materiā abstractionem. Neq; si-
ne exemplo duo, seu duarum scien-
tiarum principia in unum opus
compingo, cūm Geometra Ele-
mentarim Arithmetices, & Geo-
metria sum plane sum corporate
initiationes in unum opusculum,
non multò ponderosius nostro, com-
pulerit. Tu agnosce propositam
tibi scientiarum principiorum sa-
bulam. Cūm enim scientias uni-
versim per abstractionem ab in-
dividuis seu materiā signata (ut
loquuntur) per eam quae est à ma-
teriā sensibili & tandem à mate-
ria

riâ intelligibili distinxerint lo-
gici, Tres quoq; Euclides ex-
pectare fas erat, ut à cultu men-
tis inexcusatus stares. Nunc ne
ultra sordes in sterquilino dis-
putationum squarentium verita-
tisq; exuccarum, sed stabili, quâ-
cunq; ingredieris, incede gradu.
Satius est paucos solidè promove-
ri passus quam per missa lapsare.
Aude, & ne te à Geometricarum
viarum ignaro in tenua seduci
verearis, etiam illarum, ap-
plicatae in star, libum unum vel
alserum sustinendum apposui. Nil
desperandum cum Deus ipse me
face, quasi è pharo, praluces, ma-
jora daturus omina, si latuus hac
acceptaveris.

ERRATA

Page 4 line 3, *lege divisibilitatis*. Ib. l. 21.
I faciet. p 6. l 9 dale, p 121 l 3. l quo. p 27
& 28 l Parallelipipedorum. p 40 l 6 l sunt.
p 49 l 8 l *determinationes*. p 50 l 10 l *deter-
minationes*. p 53 l 14 l *in perfectam*. p 53 l 16
l 1. adde per. p 58 l 28 adde esse. p 66 l 1 adde
differentes. p 69 l 15 l *significare*. p 72 l 2 l
creata. p 75 l 6 l *ex vi*. p 84 l 8 l *ab initio* hendo.
p 85 l 17 l *Animal ex*. p. 104 l 20 *post con-
sequentiibus d*, p 107 l 7 l *ut*. Ib. l 24 *post cor-
poris*, adde *erit*. p 108 l 24 l ad. p 115 l 20 l
corpus agere. Ib. l 24. *scit d*, p 116 l 16 *post*
pore adde, p 118 l *pro & l est*. Ib. l 117 *post*
ipsum d, p 128 l 3 *post objecto adde*, *post clé-
rum est d*. Ib. l 15 *rebus adde*, p 139. l 4 *con-
juncta*. p 172 l, *penultima adde ut*.

STOECHIDIS z. Definitiones.

1. Formam, sive actum, dicimus prædicatum, in-existentis subjecto, quam denominatio intrinseca significat.
2. Subjectum, vel materiam, sive potentiam dicimus, in quo est, & de quo est prædicabilis forma.
3. Ens, seu substantiam dicimus subjectum existentiae, seu de quo
B Eſe

*Esse, in primariâ & propriâ
significatione, prædicatur.*

4. *Formam substancialē, seu
actum primum, appellamus il-
lud prædicatum, propter quod,
tanquam primum, res dicitur
Ens, seu Esse, in propriâ si-
gnificatione.*

5. *Materiam primam, seu poten-
tiā puram dicimus eam, seu
illud subjectum cui inest For-
ma substancialis, secundum
quam res primo dicitur esse.*

6. *Unum compositione dicimus,
quod, cùm non sit divisum, est
tamen divisibile.*

7. *Unum quantitativè, seu com-
positione quantitativa & con-
tinuit, cuius partes naturæ sunt
post*

*post divisionem Esse in locis
distinctis: unum verò com-
positione formalí, cuius par-
tes non sunt natæ habere di-
versa loca.*

8. *Divisio est quā plura fiunt
ex uno.*

AXIOMATA.

A *Gere & pati est existentium
seu suppositorum.*

*Quantitas, quantum est ex se, po-
test esse major & major sine
termino.*

B 2

Quod

*Quod universaliter, & ex or-
dine naturae, competit, est na-
turale.*

*Operatio est finis existendi, seu
existere est propter operari.*

EUCLI-

E U C L I D E S

M E T A P H Y S I C U S.

Stæcheides Z.

De formis & compo-
sitione formalis.

Propositio 1.

*Datur compositio formalis inter
Quantitatem & partes ipsius.*

Cum enim locus & ^{a Prop.} locatum sint unum ^{24.}
quantitativè, præ-
viè ad esse locatum & locum
ad invicem, ^b & quantitas sit ^b ^{a Prop.}
ipsa unitas quâ partes continui ^{23.}

B 3 quæ

2 STOECHEIDES Z.

quæ non sunt actu, sunt inter se se in toto unitæ, & quæ sunt unum non sint plura, & quæ non sunt plura non sunt actu, fit, quantitatem esse ipsam unitatem eorum quæ se habent ut locus & locatum, hoc est, partium in toto quanto. **C**um itaque in motu locali fiat divisio locati à loco, fit divisio inter quantitatem quæ erat unitas loci & locati, & locum & locatum, quæ erant unita: **Q**uare, cùm unitas sit in iis quæ dicuntur unum, neque possit esse localiter ab iis separatum, palam est, compositionem formalem quantitatis ad partes esse realem, & quæ per divisionem nata sit tolli, quod erat intentum.

Prop. II.

Prop. II.

*Datur Compositio Formalis in-
ter Quantitatem & quantum.*

Cum enim locatum non sit ^a a. Axi-
idem Ens quod locu^e, sunt ^{om. 5.}
duo Entia, seu duo entitativè
& substantialiter, ^b & unum ^b ^z Prop.
quantitativè, & locatum muta-
tur quantitativè per motum
sed non substantialiter. Quare
separatur seu dividitur loca-
tum in motu à quantitate
quam habebat, & conjungitur
nova. Est itaque divisibili-
tas realis inter locatum, hoc
est, quantum, & quantitatem,
quod erat intentum. Item,
cùm ^c per motum localem ali- ^c ^z Prop.
quid acquirat majorem quan- ^{22.}
titatem, aliud minorem, pa-
lam est ea dividi à suis quanti-
tibus; & proinde, cùm non

B 4 sit

4 STOECHEIDES Z.

fit hæc divisibilitas partium
naturum occupare diversa loca,
¶ Def. 7. ^a diversibilitas inter quantita-
tem & quantum est realis, for-
malis.

Prop. III.

Quantitas, prout Condincta
à quanto seu substantiâ, non est
Ens.

¶ Def. 3. ^a **C**um enim Ens sit quod
habet esse, si quantitas (ut
condincta adverius substan-
tiam) foret Ens, Substantia &
quantitas forent duo Entia.
b a Prop. Quare, ^b cùm quantitas sit uni-
tas & divisibilitas suarum par-
tium, ^{23.} c Prop. 1. tium, ^c & unitas, seu divisibili-
tas cum partibus, faciat unum
compositione, quantitas faci-
at unum compositione cum
semetipsâ, & erit divisibilis à
scipsâ.

Prop.

Prop. IV.

*Datur compositio formalis in
ipſā ſubſtantia, prout condi-
ſtincta eſt Quantitati.*

Cum enim quantitas non ^a fit Ens, prout eſt condi-
ſtincta contra ſubſtantiam, non
eſt per ſe diViſibilitas ſuī, ſed
ſubſtantiae ſeu ſubjeſti cui in-
eſt et de quo dicitur. Sub-
ſtantia itaque ad diViſionem
quantitatis manet diViſa, &
per confequens, non una ſed
plures ſubſtantiae. Quare, ^b cūm ^b ^c _{Def. 4.}
forma ſubſtantialis fit quā ſub-
ſtantia fit ſubſtantia, neceſſe
eſt priuſ. eſſe unam formam
ſubſtantialem, &, pōſt diViſi-
onem, plures. Manifestum ita-
que eſt (cūm eſſe unam & plu-
res ſint oppoſita) formam quā
erat una diViſam eſſe à ſubje-

6. **S T O E C H E I D E S Z.**

& in quo fuerat, & plures ei
advenisse. Prius itaque erat
unum compositione ex subje-
cto seu materiâ & formâ quæ
inerat, quod erat propositum.

Prop. V.

*Substantia, præviè ad quanti-
tatem est, indivisibilis divisio-
ne continuatatis.*

Prop. 1. **C**um enim intercedat
compositio formalis in-
ter quantum & quantitatem,
& quod est quantum, eo ipso
sit Ens, sequitur Ens esse præ-
vium in quanto ad quantita-
tem. Quare, cum quantitas sit
ipsa unitas partium continui
nondum divisarum, manifest-
um est talem unitatem non esse
in quanto, seu substantiâ præ-
viè ad quantitatem. Sed ubi
non est unitas, non est divisi-
bilitas,

bilitas, seu possibilis ut tollatur unitas. Non est itaque in substantiâ, præviè ad quantitatem, divisibilitas continuitatis seu continua.

Prop. VI.

Materia prima, seu subjectum in compositione formali substantiae, quæ ad intrinsecam naturam est, eadem quoad propriam, esse in pluribus substantiis seu in pluribus formis.

^a **C**um enim in divisione ^a Prop. 4. substantiæ secundum propriam, quæ nascitur ex divisione corporis homogenei in partes quantitativas, materia habeat rationem subjecti dum unum sit plura, & per consequens sit communis terminis ex quo & ad quem, ^b neque sit ^b Prop. 5. divisibilis divisione continui, cum.

3. *STOECHIDES Z.*

cum sit aliquid substantiae acceptae præviè ad quantitatem, sit, materiam non dividi seu fieri plures, quoad intrinseca, per plurificationem substantiae, & per consequens esse eandem in substantiâ ex quâ factæ sunt plures, & in ipsis pluribus factis. Est itaque eadem in pluribus substantiis, seu sub pluribus formis substantialibus.

Prop. VII.

Materia, seu subjectum compositionis formalis substantiae, quoad intrinseca, non est composita compositione formalis in suis intrinsecis.

³ Def. 4.

Cum enim forma substantiae seu substantialis sit, quæ tribuat denominationem entis, & faciat substantiam capacem.

pacem existendi, materia autem, ut subjectum ipsius intelligatur præviè ad ipsam, palam est ex propriis non habere actum aliquem, quo sit ens, hoc est, quo sit. Sed si foret composito formalis in intrinsecis materiæ, foret actus & potentia, & actus futurus esset^a quo b Def. 5. materia ex intrinsecis esset ens, hoc est, foret forma substantialis. Non itaque materiæ ex propriis competit compositam esse compositione formalis.

Prop. VIII.

Materia prima nata est, quoad propria, esse eadem in corporibus densis & raris.

Cum enim materia sit sub- a Prop. 4. jectum commune, dum ex uno corpore naturali sit aliud, & b contingat corpus rarum b Prop. 1. con-

condensatione fieri aliud corpus naturale; & è contrà, corpus densem rarefactione fieri novum corpus naturale, consequens est esse potentiam ad formas utrasque, & entia utraque per eas constituta, & per consequens in utrisque, secundum propria, seu secundum hanc potentialitatem reperiri.

Prop. IX.

Materia prima, quoad propria, est una & eadem in toto universo.

^{a) Prop.} ^{30.} **C**um enim quæcunque sunt in universo sint composita ex elementis, elementa verò per divisionem, & raritatis mutationē generentur ^{b) Prop. 6.} & corrumpantur; ^{b) Prop. 8.} sive autem unā sive alteriā viā fiat, necesse sit materiam esse eandem. ^{c) Prop.} ^{21.} Mixta verò cùm non sint, nisi quædam

quædam aggregata partium elementariuin, necesse sit eisdem modis generari & corrupti, ^d cætera verò corpora ^{ad Prop.} 30. sint quædam mixta; palam fit, materiam primam in omnibus iis eandem esse, hoc est, in toto universo, cum in hujusmodi mutationibus necesse sit esse eandem.

Prop. X.

Materia & forma non sunt actus distinctæ in toto, sed ipsum totum secundum quod est plures virtutes reales realiter separabiles.

SI enim forent distinctæ in ipso composito, verè forma esset non materia, & materia non forma in ratione entis, & per consequens ^a singulæ fo- ^{a Def. 3.} gent subjecta existentiæ simpli- citer

citer dictæ, seu propriè essent & compositum foret ex duobus entibus, neque verè unum ens sed duo, cùm unitas & pluralitas non simul consistant. Est itaque Forma corpus, quatenus est distinctum, seu quo distinguitur ab aliis, & quo est hoc quod est; Materia verò est idem corpus, quatenus convenit cum aliis, seu quatenus est quo convenit cum aliis, & sustentat quod distinguitur ab aliis.

Prop. XI.

Non datur in rebus nisi una materia prima, seu pura potentia.

Cunto enim plures, putà A. & B. & sint duo actus ad quos dicantur C. & D. Vel A. dicetur communiter ad C. &

& D. B. autem ad alterum tantum, putà C. vel utraque potentia dicetur ad unicum actum, putà A. ad D. & B. ad C. Si A. dicitur ad utramvis indifferenter, palàm est A. esse potentiam magis puram quam B. cum esse potentiam ad rationem actus communem ad C. & D. sit limitabile per esse potentiam ad C. solum. Quare B. non habet tantum de puritate potentiae quantum A. & si sit minus pura, eo ipso est mixta cum ratione actus ^{et a D. p. s.} non pura. Si verò A. & B. dicantur ad singula C. & D. cum possit intelligi potentia ad rationem actus communem ad C. & D. per eandem ratiocinationem neutra erit pura potentia. Non est itaque possibilis alia pura potentia quam una sola.

Prop.

Prop. XII.

Materia prima, secundum se considerata, est tota in toto universo, & tota in singulis partibus seu corporibus: Sed quoad exercitium potentiae seu effectum, est tota in toto Universo, sed divisa in partibus seu singulis corporibus.

a Prop.
11.

b Prop.
5.
v7.

Cum enim materia prima sit in toto Universo, & in singulis corporibus seu partibus ipsius, sit autem ex propriis indivisibilis & secundum continuitatem, & secundum formalem divisionem, constans est eam esse, ut consideratur in se, totam in toto, & totam in singulis partibus. Rursus, cum sustineat plura corpora, putat omnia quae sunt in universo, sint A, B, C, & palam est quod in

in A non sustineat nisi A, & in B, non nisi B, & sic in C; clarum itaq; est, vim sustentati-
vam, sive capacitatem vel po-
tentialitatem materiei, et si qua-
si entitativè sit tota in A, non
tamen quoad effectum & exer-
citium ipsius esse totum in A,
sed esse divisum per A, B, & C,
& in illis tribus adæquate con-
tineri. Exercitium itaq; & ef-
fecta indivisibilis materiei sunt
divisa & plura, & tota non nisi
in omnibus partibus collectivè,
in singulis vero una pars. Ex-
ercitium itaq; est totum in to-
to, sed non totum in singulis
partibus.

Prop.

Prop. XIII.

Omne compositum ex potentia
purâ & actu, seu ex materia &
formâ, est quantum.

^{a Prop. 11.} ^{b Prop. 5.} ^{c Prop. 12.} **C**um enim unica sit materia prima, & illa ex suis propriis indivisibilis divisione continui, & per consequens tota in singulis quantis, hoc est, tota quanta, neque possibile sit idem esse quantum & non quantum, materia in nullo ente est in quo non sit quanta. Cum itaque materia non sit actu aliud quam ipsum totum, ipsum totum ex materiâ & formâ erit quantum.

Prop.

Prop. XIV.

*Omne quantum est compositum
ex materiâ primâ & formâ.*

Cum enim omne quantum sit divisibile, & quantitas non sit ex se se Ens, ^a Prop. 3. & per consequens, ^b divisibilitas ^b Prop. 4. sui subjecti seu substantiæ in quâ est, sit, omnem substantiam quantum esse divisibilem & plurificabilem, & per consequens habere in se se potentiam quâ possit esse plures & una, hoc est, quæ possit esse sub pluribus actibus. Est itaque in omni substantiâ quantâ compositio ex actu & potentia.

Prop.

Prop. XV.

Divisibilitas in actum & potentiam non est aquè propriè dicta atque divisibilitas in partes continui.

Cum enim divisio sit quā plura fiunt ex uno, illa divisio seu divisibilitas est propriè dicta, post quam partes manent verè plura, quod palam est in divisione continui contingere, in quā singulare partes sunt subjecta existentiae.

a *Cum itaque potentia & actus dicantur ad idem esse, & per consequens utraque separatim non sint capacia existentiae, & in compositione substantiali neutra pars separatim plerunque sit capax existentiae, evidens est divisibilitatem & divisionem in actum & potentiam*

*Prop. 3.
C. 10.*

am non æquè propriè dici, ac
dicatur divisibilitas in partes
continui.

Prop. XVI.

*Continuum, secundum partes in-
existentes, natum est agere &
pati à se vel ab aliis.*

CUm enim quantum con-
tinuum non sit, nisi ipsæ
partes in potentia quæ per divi-
sionem fiunt actu; quando au-
tem sunt actu natae sint agere
& pati ab invicem, palam est in
toto eandem virtutem in iis es-
se. Sed quoniam in toto actu
nihil est actu nisi ipsum totum,
agere autem & pati non sint ^a *Axi. 1.*
nisi existentium, palam est has
virtutes non aliter esse in toto
quam ut totum per illas agat.
Sit itaq; totum A B, & partes
ipsius A C, C B, & habebit in
A

AC, virtutem agendi & in **C**
B, virtutem patiendi: Clarum
 itaq; est, quòd in virtute **A** **C**
 poterit agere, & ex virtute **C** **B**
 pati. Natum est itaq; totum
 continuum, quantum ex vi
 continui est, agere & pati à se-
 metipso, &, à fortiori, in alia
 vel ab iis.

Prop. XVII.

*Compositum compositione forma-
 li non est natum ex vi compo-
 sitionis per unam partem agere in
 reliquam, vel pati secundum u-
 nam partem, & non secundum
 aliam ab aliis.*

^a *Axiom.* ^a **C**um enim agere vel pati
^{1.}
^b *Prop. 15.* sit existentium, ^b partes
 autem in compositione formali
 ex vi compositionis non sint
 tales ut resolutæ habeant exi-
 stentias proprias, palam est
 neque

neque habere posse vim agendi & patiendi ex sese, neq; posse tribuere eam toti sed illam primò & per se inesse toti, & non partibus nisi dum existunt in toto; Quare neq; totum habere posse vim agendi secundum unam partem in aliam, aut patiendi secundum alteram ab ipsâ.

Prop. XVIII.

In singulis substantiis sunt singulae formae substantiales.

^a **C**um enim materia ex sese ^{Prop. 9.}
^b sit in omnibus corpori- ^c ^{10.}
 bus eadem, palam est omnes
 formas substantiales esse in eâ-
 dem materiâ primâ. Quare,
^b cùm in substantia non sit es- ^b ^{Prop. 17.}
 sentialiter nisi forma & materia
 (prima siquidem forma dat esse
 simpliciter, hoc est, facit sub-
 C stantiam)

stantiam) distin^{ctio} substantia-
rum non est à materiâ sed tan-
tum à formâ. Cùm itaq; for-
mæ sit distinguere, si sint duæ
formæ substantiales, utraque
distinguet totum, & per conse-
quens, una faciet substantiam
sibi propriam, seu quæ sit sub-
stantia, quia per ipsam est, &
reliqua simpliciter, erunt itaq;
duæ substantiæ & non una
sola.

Prop. XIX.

*Si foret unicum corpus perfectè
homogeneum, partes ipsius, quo-
ad cætera pares, non forent situ
distinctæ.*

Esto enim corpus quidem
homogeneum A. duæ par-
tes ipsius cætera pares, videli-
cet quantitate, figurâ, densitate,
&c, sed situ diversæ B & C,
Dico

Dico in parte B nihil esse quo diversificetur à parte C.

Cùm enim sint cætera pares, vel pars B potest intelligi in situ partis C, vel non potest. Si potest, jam B erit C, nam neq; situ, neq; alio quoquam erit diversa. Si non potest, ergò jam est, præter situm, aliquid propter quod non possit intelligi in situ C contra suppositionem.

Prop. XX.

Si rerum natura foret unicum corpus perfectè homogeneous, non posset secundum partes aliquas moveri.

Cum enim in corpore perfectè homogeneous si moveatur secundum partes, non intelligeretur mutatio facta nisi secundum solum situm, partes autem secundum situm non

C 2 sint

sint distinctæ, non potest intel-
ligi quòd pars aliqua mutet lo-
cum, sed semper cædem
partes sint in eodem situ; non
itaq; potest intelligi motus lo-
calis secundum partes.

Prop. XXI.

*Si foret corpus substantialiter
homogenem, quantumvis par-
tes ipsius forent accidentaliter
heterogeneæ, non posset secun-
dum partes moveri.*

Cum enim varietas parti-
um foret accidentalis,
posset proprietas unius cuiuslibet
in aliâ ejusdem magnitudi-
nis reperiri. Manifestum itaq;
est, partem unam non esse ali-
am à qualibet ejusdem magni-
tudinis per vel propter varie-
tatem talium accidentium.

Quare,

Quare, cùm propter situm etiam non sint distinctæ, non est una aliqua pars quæ possit situm mutare; non itaque posset hujusmodi corpus secundum partes motum intelligi.

Prop. XXII.

Corpora naturalia fluida, quæ apparent esse homogenea, res ipsâ sunt plena heterogeneis corpusculis undiq; permixtis.

Cum enim corpus homogeneum non possit moveri secundum partes, quantumvis accidentaliter variatas; videamus autem illa moveri secundum partes, palam est, non esse perfecte homogenea, sed, cùm dividitur homogeneum, inter partes ipsius ingredi corpus aliquod heterogeneum.

C 3 Prop.

Prop. XXIII.

*Præviè ad divisionem & motum
localem, requisita sunt plura
corpora essentia iter distincta,
& per raritatem & densita-
tem diversificata.*

^a *Prop. 31.* ^b *C*um enim homogeneum corpus non possit moveri secundum partes, quantumvis accidentaliter variatas, quia non est vera distinctio partium, necesse est, aliquam distinctionem in substantiâ, præviè ad divisionem reperiri, ut possit esse distinctio dividentis & divisibilis. Rursus, ^b quia æquè divisibilia non sese dividunt, necesse est dividentia esse densa, divisibilia rara. Præviè itaq; ad divisionem &c.

Prop.

Prop. XXIV.

Si sint duo quanta, alterum magis alterum minus densum, possibile est invenire tertium, quod, in quantitate equali ei quam ambo faciunt, habeat densitatem homogeneam equivalentem raritati & densitati utriusq.

Esto enim corpus rarius A. & densius B. & sint in forma parallelopipedorum habentium latitudines & profunditates aequales, & mobile C. actum ab virtute D. semper uniformiter quantum est ex vi virtutis D. dividat utrumq; successivè, & sit tempus, in quo sit divisio, E. Accipiatur rursus corpus F. ejusdem quantitatis cum utroq; A. & B.

C 4 &

& in figurâ parallelopipedi æqualis latitudinis & profunditatis cum utroque parallelopipedo A. & B. simul sumptis, & dividatur à mobili C. acto à virtute D. uniformiter, & tempus, quo pertransit F. sit G. Et vel tempus G. est æquale tempori E. vel non. Si est, dico corpus F. esse corpus postulatum. Si non, fiat corpus H. æquale & simile corpori F. cuius gradus raritatis & densitatis sit ad gradum densitatis & raritatis corporis F. sicut tempus E. ad tempus G. & dico corpus H. esse corpus quæsumum.

¶ Pro. 19. **C**ùm enim virtus nata divider dat rari datam quantitatem in horâ nata sit dividere duplam quantitatem medii duplo rarioris in horâ cæteris paribus, palam est,

est, reciproca esse tempora motuum ejusdem corporis in æqualibus diversorum graduum raritatis mediis ad ipsos corundem spatiorum. Moveatur itaq; mobile C. à virtute D. per spatum H. in tempore K. & sicut est tempus K. ad tempus G. sic erit gradus de n-
sitatris corporis F. ad corpus H. sed, cùni tota difficultas, motus sit in gradibus divibilitatis medii cæteris paribus, & motus per A. B. factus sit in tempore E. motus quoq; factus per F. sit in tempore G. patet, divi-
sibilitatem, hoc est, gradum raritatis & densitatis corporis F. ad divisibilitatem A. B. esse sicut E. ad G. Sed sic facta est raritas corporis H. ad corpus F. ergò raritas corporis H. est æqualis rari-tati duorum A. & B. quod erat intentum.

C 5 ₁ Prop.

Prop. XXV.

Datur certus gradus raritatis & densitatis, in quo corpus homogeneum aequali universo, secundum raritatem, & densitatem, equivaleret omnibus gradibus rarerum & densiorum qui sunt in rerum natura.

^a ²² Prop. ^a ^{21.} **C**um enim universum sit finitum, & quanti finiti partes assignabiles sint finitæ, corporum, secundum raritatem & densitatem, diversificatorum multitudo est finita. Et quoniam quæ de minore multitudine asseruntur, possunt proportionaliter affirmari de majori; Esto numerus corporum variatorum, secundum gradus raritatis & densitatis, duodecim, sive sex paria, ^b & quia

^b Prop. 24.

quia singulis paribus potest inveniri tertium æquale & æquivalens, data erunt tria æqualia & æquivalentia sex paribus. Et quia rursus duobus horum trium inveniri potest tertium æquale & æquivalens, & iterum duobus reliquis unum æquale & æquivalens, evidens fit, hoc unum sex paribus, hoc est, toti universo esse æquivalens, secundum gradus rari & densi in ipsâ quantitate universi, quod erat propositum.

Prop.

Prop. XXVI.

Corpora naturalia sunt simpliciter rara, & densa, quatenus excedunt gradum raritatis & densitatis homogeneum in quantitate universi aequalem omnibus gradibus singulorum corporum.

^a Prop. 13. ^b Prop. 14.

^b Prop.
11.
^c Axiom.
2.

^d a Prop.
11.

Cum enim omne quantum sit compositum ex materiâ & formâ, & omne compositum ex materiâ & formâ sit corpus, ^b & possibilis sit unica materia, incrementi autem quantitatis ex seâ & suis proprijs nullus sit finis, sit, capacitatem materiei esse ad aquatam infinitati quantitatis, sicut vas aequale dicitur liquori nato illud implere. Cumq; rursus evidens sit, ^d Mundum esse

esse finitum, evidens etiam est, mundum non esse rarissimum corporum, sed in certo gradu densitatis; ^{et} illo nempe, qui ^{et} Prop. 25. æquivalet raritati & densitati omnium singularium corporum. Quare, cum omnia singularia non possint comparari nisi secundum regulam ad omnia pertinentem, hoc est, respectu totius universi, palam est, illa dici rara vel densa respectu gradus ad ipsum universum pertinentis, quod erat intentum.

Prop. XXVII.

Rarum et densum sunt primæ differentia quanti, ut sic.

Cum enim primum quod de quanto intelligitur, sit quantitatem esse in subiecto,
^{et} non

^{a Axi. 7. a} non possit autem intelligi quantitatem esse in subiecto, seu quantum esse, nisi determinatè; inesse autem determinatè, sit esse in certo gradu rari vel densi, palam est, raritatem & densitatem pertinere ad ipsam constitutionem quanti, & per consequens, esse maximè internas & essentiales differentias quæ quanto, ut tali, competere possunt.

Prop. XXVIII.

Habere quantitatem, est de essentiâ corporis quod est. Quantum.

^{a Def. 3.} **C**um enim corpus quod est quantum seu compositum ex materiâ & formâ sit essentialementer Ens, & essentia entis sit esse subiectum aptum existentiaz

stentiae^b & existenti esse determinatum & singulare, non indifferens ad hoc vel illud, & de quo potest plus vel minus accipi non sit determinatum, nisi determinatè tantum accipiatur; ^c omne autem compositum ex materiâ & formâ natum sit esse quantum, & per consequens, plus aut minus de tali substantiâ possit accipi, manifestum est, esse de essentiâ compositi huiusmodi, non solum habere quantitatem, sed quantitatem ipsius esse determinatam. Habere itaque quantitatem, & quantitatem esse determinatam, est de essentiâ omnis corporis quod est quantum; ut erat propositionem.

Prop.

Prop. XXIX.

*Siqua sunt corpora simplicia, hoc
est, per puras Quanti dif-
ferentias constituta, certa ra-
ritas et densitas sunt differen-
tiae essentiales & constitutiva
eorum.*

^a *Prop. 28.* ^a **C**um enim habere quan-
titatem sit de essentiâ
corporis, differentiae per se
habendi quantitatem erunt es-
sentiales, & constitutivae dif-
ferentiae specierum corporis;

^b *Prop. 27.* ^b **c**um itaq; raritas & densitas
sint primæ differentiae quanti,
erunt etiam primæ & constitu-
tivae differentiae specierum
corporis ut corporis (hoc est
Entium, per puras quanti dif-
ferentias constitutorum) si quæ
tales sunt. **Quare**, cum dif-
ferentiae

ferentiae sint determinativae, &c, per consequens, determinatae, clarum est, etsi contingat in hujusmodi ente esse plures gradus raritatis & densitatis, tamen unum certum gradum esse essentialiem & constitutivum ipsius.

Prop. XXX.

Nullum corpus est activum ex se.

Cum enim quantum, ut ^a *Prop.*
tale, sit divisibile, rarum ^{33.}
verò & densum esse magis seu
facilius, & minus vel difficilius
divisibile, hæc autem omnia
sint esse passiva, palam est, cor-
pus & species natas per proprias
differentias ipsius non esse acti-
vas. Quare, ^b cùm cætera cor- ^b *Prop.*
pora, præter ea quæ his differen- ^{30.}
tiis

tiis constituuntur, sint mixta seu composita ex his virtutibus simplicium manentibus, & per consequens, non possint habere differentias substantiales, nisi ex his compositis, clarum est, non habere ex essentialibus suis esse activa; Nullum itaq; corpus ex sese est activum.

Prop. XXXI.

Corpus est essentialiter instrumentum.

a. δ Per
proprietates
prop.

b. β Prop.

3. σ 4.

c. Axi. 3.

d. Axi. 4.

quin sit naturale,

naturale esse omni

corpori accipere ab alio operari.

Quare,

cum

Cum enim evidens sit corpora omnia agere in sese invicem, neque possint ex suis propriis vel alia mutare & movere; quod autem universaliter & ex ordine naturæ competit, non possit dubitari quin sit naturale, clarum est, naturale esse omni corpori accipere ab alio operari. Quare, cum

cum operari sit finis existendi,
& per consequens sit essentialis
ordo corporis ad operationem,
consequens est, essentialiter
corpus esse subordinatum al-
teri, & ipsius instrumentum;
quod erat propositum.

Prop. XXXII.

*Quaecunq; sunt in Ente materi-
ali præter materiam, sunt de-
terminationes materiae*

Cum enim non possint esse
entitates adjectivæ (fo-
rent enim alia entia, & non in
hoc ente quomodocunq; con-
juncta ponantur) erunt identifi-
cata, & per consequens, prædi-
cabilia de ente, ut possit dici, hoc
est illud; si autem possit dici
hoc est illud, consequentur ad
definitionem entis, seu ad quid
res sit; & per consequens, si
non

non pertinent ad existentiam, consequentur vel ad genus vel ad differentiam. Si ad genericam rationem puram, quæq; nullam habeant differentiam, sint prædicata declarantia naturam materiæ, seu quid res sit **ex vi** materiæ: si ad differentiam pertinent, clarè sunt cœnominaciones genericæ alicujus notionis; quod erat intentum.

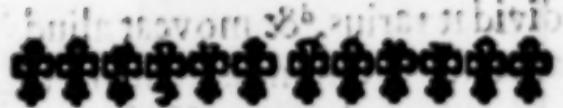
Prop. XXXIII.

Omnis operatio corporea vel est rarefactio vel condensatio, aut motus localis, vel ex his composita.

^a Prop. 31. ^a **C**um enim quæcunq; sunt in ente materiali, sint ipsi ^b Prop. 27. sius denominationes, ^b & primæ determinaciones seu universalissimæ sint raritas & densitas, ^c densum verò impulsu dividat

dividat rarius, ^d & moveat aliud ^d ^{β Prop.}
ante se, ^e in omni autem motu ^{11.}
aliquid condensetur, ^f & aliquid ^{e β Prop.}
comprimatur, fit motus pro- ^{12.} ^{f δ Prop.}
pries rarorum & densorum,
hoc est, Elementorum, esse divi-
sionem seu motum localem, &
rarefactionem & condensa-
tionem. Quare, cum cætera
sint mixta, ^g & mixta elemen- ^{g γ Prop.}
torum vires retineant, palam ^{11.}
est, reliquas operationes cor-
porum esse compositas ex rare-
factione, condensatione, &
divisione, seu motu locali, quod
erat intentum.

Sto-

STOECHEIDIS H.

Definitiones.

1. **E**duci de potentia subjecti formam dicimus cum actio Agentis penderet a subjecto ex quo dicitur educi.
2. Dicitur aliquid esse idealiter ab alio, quando perfectio ipsius est esse quale illud est a quo est, sicut perfectio imaginis est esse quam simillimam prototypo.
3. **S**piritus, sen substantia spiritualis, est Ens immateriale, sen substantia non quanta.
4. **N**aturam dicimus virtutem illam quam conservatur mundus & ordo ipsius.

AXIO-

AXIOMATA.

1. **E**sse constituit partem contradictionis, & sine Essere non potest formari contradictionis; verbi gratia. *Homo est*, & *Homo non est*, sunt contradictiones; non autem *Homo* & *non Homo*.
2. *Quod non existit, est verè et propriè nihil.*
3. *Eadem vox non potest significare contradictionia in eadem significatione.*
4. *Agens intendit introducere formam secundum quam agit.*

STOE-

Stæcheides h.

De Essentiâ & Ex-
istentiâ, & divisi-
one Entium
per illas.

Propositio I.

*Si detur Ens in cuius notione
inclusa sit existentia, illudens
non posset non existere.*

Esto enim Ens *bujus-
modi* & dicatur *A existens*. Et quando
quidem ponitur ab negantibus
propositionem posse non ex-
istere,

istere, supponatur non existere, & clarum est, dicendum esse, A existens non existit, seu A existit & non existit. Cum itaq; nihil possit simul esse & non esse, falsum est A existens, seu ens in cuius notione est existere, posse non existere.

Prop. II.

Existentia non includitur in notione cuiuslibet corporis quanti.

Esto enim corpus A. in cuius ratione dicatur esse inclusa notio existentiae, & quia omne corpus est quantum, A erit divisibile. Dividatur itaq; & fiant ex eo B. & C. & quia A. neque est B. neque C. jam A. non est. Erat itaq; A corruptibile,

^b Prop. i. *ruptibile, seu quod poterat non esse, ^b sed ejusmodi ens non includit in suâ notione existentiam. Existentia itaq; non includitur, &c.*

Prop. III.

Requiritur vis causativa specialis ad conferendam existentiam corpori, prater illam quæ præcisè germinatur ad formam seu ens quantum.

^a Prop. i. ^a *C*um enim corpus possit esse, & non esse, non est necessaria sequela à ratione corporis ad existentiam. Vis itaq; causalis quæ intelligitur terminari præcisè ad rationem corporis & non posse ultrà, non intelligitur conferre illi existentiam, & per consequens, ulterior vis requiritur, sive distincta sive non

non distincta ad positionem
existentiarum.

Prop. IV.

*Compositio existentiae cum quan-
to non est compositio partium
quantitativarum.*

Si enim foret, existentia ha-
beret partes quantitativas,
^a & foret per se divisibilis, ^b &c, ^{aa} Prop.
per consequens corruptibilis,^{20.}
& quæ posset non esse, quod est
impossibilius quam illud in
cujus ratione inest existentia
posse non esse.

D 2 Prop.

Prop. V.

Compositio existentiae cum quanto, est compositio realis formalis.

a Prop. 3.

Cum enim positio existentiae pendeat à virtute speciali, præter eam quæ terminatur ad quantum, virtus autem & causatio sint correlativæ, existentiae positio pendet à speciali causatione. Sed effectus talis causationis est, existentiam esse eonjunctam seu compositam cum quanto; compositio itaque existentiae cum quanto est effectus realis, &

b Def. 1.

per consequens, ipsa realis. **E**st itaque existentia de nominatio intrinseca quanto, seu prædicatum intrinsecum quanti, & Quantum subiectum ipsius, & compositio ex iis compositio formæ

formæ & subjecti, seu compositio formalis. Est itaque compositio existentiae cum quanto compositio realis formalis: quod erat propositum.

Prop. VI.

Omnis denominationes intrinseca corporis quanti sunt præviae ad existentiam in genere causæ materialis.

^a **C**um enim notio existentia non includatur in notione corporis quanti, & ^b nihil, quod est indeterminatum, possit existere, palam est, ^{a Prop. 2.} ^{b Axi. 7.} corpus quod est subjectum existentiae esse completum in ratione corporis antequam existentia adveniat: sed quod est indeterminatum intrinsecè est adhuc incompletum & indiferens ad hoc quod est, acceptis

D 3 deter-

determinationibus, non itaque est completum in ratione corporis & subjecti existentiae, neque existentia ei supervenit, nisi post praedictas determinationes. Cum itaque determinationes faciant corpus subjectum existentiae formaliter essendo in corpore, palam est, in genere causae materialis prævias esse ad existentiam.

Prop. VII.

*Existentia non est propriæ actus
sed actualitas, seu actus
actuum.*

a Prop. 6.

Cum enim intrinsecæ denominations corporis sint eæ per quas corpus dicitur actu secundum formas constituentes & integrantes illud in eo quod ipsum est, palam est, determinationes intrinsecas esse

esse propriè actus hujus corporis, extrinsecas verò alterius alicujus cui sunt intrinsecæ, & quod sequitur intrinsecas esse propriè actus. Omnes itaque determinationes intrinsecæ corporis sunt omnes actus. Cùm itaque omnes intrinsecæ determinationes sint quasi partes subiecti existentiæ, clarum est, existentiam comparari ad eas velut formam omnibus supervenientem, & habere se ad omnes sicut singulæ earum se habent ad subiecta sua, hoc est, habere quasi naturam actus ad omnes actus, seu ad ipsam rationem actus, ut de iis dicitur, & quod sequitur, esse actualitatem seu actum actu-
um sic propriè dictorum.

Prop. VIII.

Tres sunt quasi partes ordinatè perficientes, seu ad perfectiōnem elevantes corpus, & non plures.

^{a 5 Prop. 4. a} ^{b 6 Prop. 7.} **C**um enim materia prima ^{c 7 Def. 4. tia}, ^d sed & actus primus qui ipsi inest constitutus ^e ens, seu ^{d Prop. 6.} substantiam, seu corpus, ^d corpori autem constituto superveniat existentia, & haec tres partes sic se habeant ut materia sit subiectum formæ, forma autem cum materrâ subiectum existentiae, palam est, in corpore tres esse quasi partes per quas educatur imperfectam substantiam. ^{f 8 Prop. 7. tiam.} Cūmq; rursus ex eo, quod materia non sit composita ex actu

actu & potentia, non possit esse
alia hujusmodi quasi pars sub-
tus eam; ^f & quoniam primus ^{f?} Dof. 4.
actus solus est forma substan-
tialis, & quasi pars substantiae,
siquae autem sunt aliæ, non per-
tineant ad substantiam; ad sub-
stantiam autem immediata sit
existentia; & hæc gradatio sit
per potentiam & actum, hoc est,
indeterminationem ad deter-
minationem, existentia autem
scùm faciat ens alteram partem ^{g Axis. 1.}
contradictionis, & contineat
necessitatem essendi, dum est,
nullam possit habere indeter-
minationem seu potentialita-
tem, sequitur non posse dari
alium ulteriorem quasi ex-
istentiae actum qui determinet
indeterminationem ipsius. Tres
sunt itaq; &c.

D 5 Prop.

Prop. IX.

Existentia est ipsum exercitium actuum omnium in sua subjecta & materiam primam.

^a *Axi. 2. a* **C**um enim quod non existit sit vere & propriè nihil, patet ipsam substantiam, nisi existat, non esse substantiam, & quod sequitur, idem significare substantiam esse, & substantiam esse substantiam. Quare existentia est exercitium ipsius substantiæ per exhibitionem, seu faciendo substantiæ rationem exerceri, ^b sed omnes determinations intrinsecæ substantiæ, hoc est, omnes actus pertinent ad substantiam, omnes itaque exercentur ab existentiâ, sed exercitium earum est actuare sua subjecta, quæ vel est ipsa materia vel continentem.

eam. Quare omnes actus mediæ vel immediatæ actuant materiam primam, & exercitium earum est actuationem ipsam existere. Hoc itaque habent ab ipsâ existentiâ; existentia itaq; est exercitium, &c.

Prop. X.

Divisibilitas corporis in existentiam & quod est, minus propria est divisibilitate corporis in materiam primam & formam substantialem.

Cum enim divisibilitas dicat ^a Def. 3. potentialitatem ad esse plura, quò magis propria est pluralitas ex divisione resultans, eò magis propriè dicitur divisibilitas. Et ex divisione continui resultant verè plura, & sic divisibilitas continui est propriè divisibilitas, ^b ex divisione autem actus à potentiat ^b Prop. 6. resultat

resultat ordinatè saltem unum scilicet subjectum etsi sub aliâ formâ; ex divisione autem existentiaz à subjecto resultat ex utrâq; parte nihil, cùm substantia non existens nihil sit, neq; possit existentia intelligi non in aliquo existens. Improprissimè itaque hæc divisio dicitur divisio, & potentia ad eam divisibilitas.

Prop. XI.

Ens, quod habet existentiam inclam in suâ notione, non habet causam existendi.

Esto enim ejusmodi ens, *A. existens*, & palam est sive existentia sit divisibilis ab *A.* sive non, saltem non esse divisibile ab *A.* existente. Quare vel *A. existens* est causa sibi ut sit *A. existens*, vel aliquod *Agenas*

Agens extrinsecum. ^a Sed ^{b Pro. 1.} cum idem indivisibiliter sumptum non agat in semetipsum, ^c A. existens non agit in semetipsum, &c, per consequens, non facit se esse A. existens. Sed neque A. agit in existentiam ^b propter compositionem for- ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z malem, sed neque ab alio potest accipere existentiam, cum illud quod accepturum est existentiam sit A. existens; foret enim A. aetu existens in potentia ad existentiam, seu nondum existens, hoc est, idem & distinctum, existentia ab existentiâ, seu existere ab existere.

Prop.

Prop. XII.

*Quod adæquate tribuit existen-
tiam alteri non accipit adæ-
quatè existentiam ab eo.*

Dicatur enim A. dare
 a. & *Def. 2.* existentiam B. adæqua-
 tè, & quoniam causari B. est
 B. esse quia A. est, adæquata
 ratio existendi ipsi B. est quia
 A. est. Dicatur modò B. adæ-
 quatè dare esse ipsi A, & rursus
 B. esse, erit adæquata ratio ex-
 istendi ipsi A. Adæquata ergò
 ratio existendi A. est, quia ipsum
 b. & *Prop. 2.* A. est, hoc est, idem facit seip-
 sum esse, seu mutat se, Et B. esse
 est medium inter A. esse & A.
 & A. esse est prius & posterius
 semetipso.

Prop.

Prop. XIII.

*Si sunt plura entia, quorumque
accipiunt esse ab alio, sunt ade-
quate ab ipso. Omnia illa non
accipiunt esse ab alio.*

SUnto enim in universo
duntaxat tria entia A. B. &
C. & B. quidem & C. habeant
vel utraque ab A. vel alterum
ab A. alterum, verbi gr. C. à B.
adæquate suas existentias, dico
A. non accipere existentiam ab
alio. Si enim accipit vel accipit
ab utroque. B. & C. vel ab al-
tero eorum, sed utrumlibet
dicatur, accipit ab eo cui tribuit
adæquate existentiam, ^{quod a Prop. 13.}
est impossibile.

Prop.

Prop. XIV.

Datur aliquid ens quod non accipit existentiam ab alio, seu quod includat existentiam in sua definitione.

Cum enim quod accipit existentiam accipiat eam adaequatè vel ab uno vel a pluribus, esto A. quod accipit existentiam adaequatè à B. vel à B. & C. B. autem vel B. & C. ab aliis : ^a & quia entia sunt numerata, pervenietur ad unum vel plura à quibus B. sive B. & C. & omnia à quibus ipsa pendent habent existentiam adaequatè. ^b Hæc autem non possunt ab iis quæ habent existentiam adaequatè ab ipsis recipere adaequatè existentiam ; confessum est itaque esse unum vel plura entia quæ non habent causam extrinsecam existendi, & , per

COB-

consequens, habent existentiam ex se se, seu ab & in suâ definitione. Et quoniam quæ accipiunt esse ab uno inadæquate, necessariò accipient à pluribus existentiam adæquate, fit non interesset an dicatur quæ recipiunt adæquate, vel sive adæquate sive inadæquate. Constans ergò est esse unum vel plura entia in mundo quæ non accipient existentiam ab aliis.

Prop. XV.

Enti quod in notione suâ includit existentiam non est alia differentia ultima quam ipsa existentia.

^a **C**um enim non sint nisi ^{a Prop. 8.}
tres quasi partes entis,
potentia, actus, & existentia,
& existentia præsupponat po- ^{b Prop. 9.}
tentiam & actum quando cum
iis invenitur, & supervenit eis.

Sed

Sed & differentia ultima præsupponat & adveniat cæteris quæ sunt in definitione entis; clarum est, non posse esse aliam differentiam ultimam entis essentialiter existentis quam ipsam existentiam, respectu cuius cætera sunt subjecta, & quæ sit nullius subjectum sed adveniat omnibus.

Prop. XVI.

Ratio entis non dicitur in eadem significatione de ente habente in definitione existentiam, & de entibus per compositionem cum existentiâ.

Cum enim cætera entia sint entia, quia nata sunt habere existentiam, ens autem per definitionem existens, quia actu habet existentiam: quod autem tantummodo natum est esse album

bum vel calidum, vel existens,
 quantum est ex hoc non sit
 album, calidum, vel existens;
 quod autem est aliquod horum
 actu, verè ex vi hujus est al-
 bum &c. ^a Eadem autem vox ^b Axis. 3.
 non possit in eâdem significa-
 tione contradictoria signifi-
 care, palam est, ens non dici in
 eâdem significatione de ente,
 per definitionem existente, &
 de cæteris.

Prop. XVII.

*Si sint plura per definitionem
 existentia, genus omnibus ip-
 sis non est aliud quâm ipsa ex-
 istentia.*

Cum enim Ens, ut est genus ^a Prop. 16.
 centium compositorum ex
 eo quod est & existentiâ, non
 dicatur in eâdem significatione
 quâ Ens dicitur de existente
 per

per definitionem, clarum est, non posse esse commune genus horum entium. Sed omnia, de quibus Ens dicitur in eādem significatione, sunt vel per definitionem existentia, vel non per definitionem existentia: Genus itaq; horum entium est ^a per definitionem existens; existentia proinde est de ratione generis horum entium, sed non existentia composita cum potentia, sive ens, ut de reliquis dicitur: ergo existentia pura; quod erat intentum.

Prop. XVIII:

*Datur unicum ens per definitio-
nem existens.*

SUnto siquidem duo entia per definitionem A. & B. ^{a Prop. 17.} & quoniam genus eorum est pura

pura existentia, & in notione
 existentiæ non addito alio,
 non possit esse divisio seu hoc
 & non hoc; clarum est, notio-
 nem A. vel notionem B. vel
 utriusq; esse differentes à noti-
 one puræ existentiæ, cùm sint
 differentes inter se. Esto ergo
 notio A. notio eadem quæ pu-
 ræ existentiæ, notio verò B.
 dicatur esse diversa; non po-
 test autem sic esse diversa ut
 non contineat notionem puræ
 existentiæ, ^b sic enim notio puræ
 existentiæ non foret ei generi-
 ca: Neq; sic ut includat præ-
 terea notionem ~~entis~~ in poten-
 tiâ ad existentiam. Non est
 itaque ratio B. distincta à rati-
 one puræ existentiæ seu A.
 Non sunt itaque duo entia per
 definitionem existentia A. &
 B. Et eodem modo formaretur
 argumentatio, si utrumq; A. &
 B. di-

B. dicantur differre per notiones
à notione puræ existentiæ. Da-
tur itaque unicum Ens per defi-
nitionem, & illud est primum
Ens, reliqua ab ipso.

Prop. XIX.

*Si dentur dua quasi partes entis
quarum una sit præcisè poten-
tia ad reliquam. Supponatur
autem reliqua existere sine
potentiâ, perfectio totius entis
ex actu & potentiâ erit in
actu subsistente.*

*² Def. 2. ² C *U*lm enim potentia, ut po-
tentia, includat non esse
illud ad quod est potentia, id
est, nullam perfectionem, sed sit
duntaxat adjutorium ut illa
perfectio existat, si perfectio
illa ponatur non in alio exis-
te, ponitur in se se existere, sive
habere

habere in se & rationem suam
& rationem adjutorii omnis
necessarii ad hoc ut sit. Palam
itaque est, & rationem suæ per-
fectionis & rationem potentiaæ
esse in tali actu, hoc est, per-
fectionem totius entis ex actu
& potentia.

Prop. XX.

*Ens includit in se perfectionem
omnium entium compositorum
ex ente & existentiâ.*

^a **C**um enim in composito ^z ^{Prop.}
^{15.} ex materiâ & formâ &
existentiâ materia ex se non
sit in quo possit esse existentia,
forma quoque sit debilis dispo-
sitio ad existentiam sine mate-
riâ, palam est, utramq; requiri
ad constituendum in quo sit
existentia. ^b Rursus, cùm ex- ^b ^{Prop. 9.}
isten-

istentia sit ipsum exercitium
 omnium actuum in materiam
 c Axiom. primam, ^{1.} neque possit intelli-
 gi quicquam in illis esse per-
 fectionis, extrà vel ultrà quam
 exercentur, sit, quod sicut tota
 perfectio eorum est adæquate
 ad hoc ut exerceatur, sic tota
 perfectio non est nisi ad consti-
 tuendum in quo sit existentia,
 d Prop. 19. sed existentia subsistens habet
 virtutem eorum in quibus nata
 est inesse existentia; tota itaq;
 perfectio entium existentium
 per compositionem cum ex-
 istentiâ est in ente existente per
 definitionem, seu existentiâ
 subsistente.

Prop.

Prop. XXI.

Existentia non potest educi de potentia subiecti seu entis in quo est.

Cum enim existentia sit ^{a Prop. 9.} exercitium omnium actuum, est exercitium primariò & principaliter illius actus quo suum subiectum constituitur in ratione entis seu subiecti existentiae. ^b Educi autem de potentia subiecti significet actionem eduentis de subiecto pendere ab ipso subiecto, & per consequens, subiectum esse prius ingenere causæ materiali ipsa actione, & per consequens, antè quam exercetur ab existentiā, sustentare actionem; quod implicat contradictionem:

E Prop.

Prop. XXII.

Ens per compositionem cum existentiâ non potest aliud Ens ex nihilo producere.

Cum enim ens per compositionem cum existentiâ habeat existentiam in subjecto
 a. *¶ Def. 2.* & dependentem ab eo; ^a agere autem sit esse $\tau\delta$ à quo, quia est quod est, aliud sit, & quod est ab ente composito cum existentiâ sit ab eo quia habet esse dependens à subjecto, & per consequens, non nisi per actionem dependentem à subjecto, sit non agere nisi per educationem existentiae de subjecto,
 b. *Prop. 21.* ^b quod est impossibile.

Prop.

Prop. XXIII.

*Ens primum quoad intrinseca
sua est in actuali emanatione
existentiae universalis & ple-
nariâ.*

^a **C**um enim existentia sit ^{Prop. 9.} exercitium omnium actuum subjecti in quo est, & hoc per exhibitionem sui, seu exercendo sese in illos, fit existentiam subsistentem esse exercitium existentiae in semetipsam. ^b Cumq; contineat in sese ^{Prop. 10.} plenitudinem entis esse universale & plenarium exercitium existentiae in semetipsam, &c ^{Prop. 18.} quia nata est emanare existentiam absque determinatione ab extrinseco ex vi præcisè suæ propriæ plenitudinis, esse quoad intrinseca actu paratum & E a dispo-

Prop. XXIV.

*Quicquid non existit vel imposs-
sibile est vel incompossibile
cum posteriori.*

^a *Prop. 13.* ^a **C**um enim ens primum,
quantum est ex se, sit pa-
ratum ad effundendam existen-
tiā, necessum est, quicquid ab
eo natum est fluere, actu existere
quantum ex eo est. Quod ergo
non sit quod non est, causatur
ab aliquo extra ipsum, hoc est,
^b *Prop. 10.* ex impossibilitate effectus, ^b cùm
tota plenitudo entis sit in primo
ente, &c, per consequē, possit
omne possibile. Quare, cùm
impossibilitas sit in implicatiōne
contradictonis, seu entis
&

& non entis, quicquid non est, implicat contradictionem, vel in essentiâ suâ, & est propriè nihil, vel in co-existentiâ diversorum entium, ut si quis petat in universo plus esse ignis vel aquæ quam consistat cum in-columitate universi.

Prop. XXV.

Ens primum non agit fortuitò, sed vel ex inclinazione naturæ, vel ex necessitate entium creabilem.

Cum enim ens primum ex ^a Prop. 13. inclinazione naturæ feratur ad communicandam existentiam, quantum est communicabilis, & omne quod non ^b Prop. 14. est ex impossibilitate entium creatorum, habeat non esse, palam est, ens primum nihil quasi

casu & extra directionem vel suæ naturæ vel creaturarum operari.

Prop. XXVI.

Ens primum ex inclinatione sue natura non agit nisi Entia.

^a *Prop. 13.* ^a **C**um enim ens primum operetur per exercitium existentiae ab existentiâ, fit naturam, ex vi cuius agit, esse ^b *Prop. 13.* ipsam existentiam. ^b **C**umq; operetur sine subjecto, neque possit intelligi actio in non existente, fit existentiam quoque in producto per se terminare actionem primi Agentis. Quare, cum existentia non possit intelligi sine ente in creatis, fit per se terminum adæquatum esse eos. Et proprium modum agendi ceteris primi esse per existen-

istentiam producere ens; Quare, ex inclinatione naturæ ens primum non agit nisi Entia.

Prop. XVII.

Ens primum non agit nisi ea quæ nata sunt subsistere in hoc ordine naturæ.

Cum enim ex inclinatione ^{a Prop. 26.} suâ non agat nisi entia, ^b necessitas autem creaturæ non ^{b Prop. 24.} determinet nisi ad ea quæ nata sunt subsistere in hoc ordine naturæ, immo impediat, & determinet ad alia non agenda, ^c neq; agat quicquam fortutiò, ^{c Prop. 20.} vel ex aliis motivis quam his duobus, fit, Agens primum non agere nisi quæ nata sunt subsistere in hoc ordine naturæ.

Prop. XXVIII.

Omnia & singula entia per compositionem cum existentiâ immediatè procedunt ab ente primo.

^a Prop. 18. **C**um enim ens per definitionem existens sit unicum, cætera omnia sunt Entia per compositionem cum existentiâ. ^b Quare, ^b cùm existentia non possit educi de potentia subjecti, neque subjectum esse sine existentiâ, sit subjectum ejus non posse accipere esse nisi instantiè, eodem modo quo produceretur si nihil præexistisset. ^c Sic autem existens per compositionem cùm existentia non valet illud producere, consequens est itaque omnia & singula entia per compositionem immediatè fluere ab Ente primo. Prop.

Prop. XXIX.

Agens, in quo effectus est tantummodo eminenter, agit dependenter à subjecto.

^{2 Axis. 4.} **C**um enim unumquodq; Agens intendat introducere formam suam secundum quam agit, & Agens, in quo effectus est tantummodo eminenter, agat secundum aliam formam quam sit illa quam introducit in effectum, palam est, quod non perficit intentionem suam, & per consequens, quod impediatur ab aliquo, videlicet à subjecto in quo recipitur forma & actio; Cum itaq; subjectum non possit impedire effectum, nisi quatenus suscipit actionem præviam ad effectum, clarum est, quod Agens, in quo effectus

E 5 effectus

effectus est tantummodo eminenter, agat dependenter à subiecto, quod erat propositum.

Prop. XXX.

Entia per compositionem cum existentiâ singula & omnia cum ordine quem habent in effendo sunt formaliter in primo Ente.

² Prop. 18. *

Cum enim primum Ens agat immediatè singula & omnia, agat autem eodem modo, sive producat ex nihilo, sive aliud præcesserit; si autem producat ex nihilo, nullum sit impedimentum ex parte subiecti, neque etsi aliud præcesserit aliquod erit impedimentum à subiecto, atque proinde semper introducit formam secundum quam agit, sed introducit

ducit formas singulorum cum ordine quem habent in essendo; Formæ itaque singulorum, seu singula, cum omnibus suis limitationibus & conjunctionibus cum aliis sunt secundum formam secundum quam agit. Quare, cum inesse formaliter non sit aliud quam inesse cum omnibus singularitatibus & distinctionibus, patet, omnia cætera inesse formaliter in primo Ente.

Prop. XXXI.

*Quaecunq; su t̄ in primo ente
sunt de essentiâ ipsius.*

Cum enim ultima differen- ^a Prop. 15.
^a tia Entis primi sit ipsa existentia, ^b existere autem, ^b Prop. 6.
cum sit actus seu exercitium ^c 9.
omnium quæ non sunt ipsum-
met

met esse, sit posterius ipsis omnibus, & per consequens, quæcunq; ponantur esse in primo Ente debeat supponi, hoc est, esse quodammodo prius & magis in essentiâ hujusmodi Entis quam ipsa existentia, palam est, omnia ei esse essentia; quod erat intentum.

Prop. XXXII.

Essentia ceterorum Entium sunt prius in primo Ente quam in semetipsius, & idealiter procedunt ab ipso.

Cum enim evidens sit existentias particulares & participatas esse posteriores ipsâ existentiâ à se subsistent & plenariâ, hoc est, primo Ente, Prop. 20. & existentias entium compositorum cum existentiâ esso ordinatas essentialiter ad suas,

suas, hoc est, participatas existentias, & per consequens, finaliter ab iis, & posteriores illis, fit esse posteriores ipsa existentiâ Entis primi, & omnibus quæ sunt in Ente primo. Quare, cùm cætera Entia sint formaliter in Ente primo & ab eo, fit esse posteriora in semet-ipsis quam in eo, & perfectionem eorum conformari illis quæ sunt in Ente primo, & per consequens esse, idealiter ab eo; quod erat propositum.

Prop.

Prop. XXXIII.

Essentia corporis naturalis est illa que reddit illud partem Universi & instrumentum Naturae.

^a *Pro. 31. 2* **C**um enim corpus sit essentialiter instrumentum, etiam essentia ipsius, ut in primo Ente, est esse instrumentum; ^b sed est in primo Ente cum connexione quam habet ad reliqua, hoc est, ad ipsum Mundum seu naturam rerum. ^c Sed Naturam intelligimus esse per quam Mundus conservatur, quæq; rectè dirigit operationes singularium Entium, id est, cuius instrumenta sunt singularia entia. Essentia itaq; corporis in Ente primo est, esse instrumentum Naturæ

Naturæ & partem Mundi ;
cùm itaq; essentia ipsius in se
sit eadem quæ est in primo
Ente, illa essentia, &c.

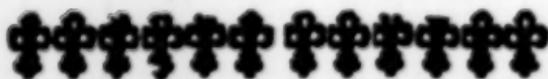
Prop. XXXIV:

*Ens incompositibile cum potiori,
non habet perfectam & pro-
prietatem essentiam.*

* **C**um enim perfecta con-^{a Axiom.}
tradicto non reperiatur ^{10.}
nisi in subiecto existente, ^b & ens ^{b Prop. 14.}
incompositibile cum potiori
non possit habere consortium
existentiæ, nisi naturæ; ordo in
rebus constitutis tollatur aut
violetur; tolli autem aut violari
ordinem universi repugnet ei
necessitati quâ universum fi-
xum est & stabilitum; ^c univer- ^{b Prop. 15.}
sum autem fixum sit, quia pri-
mum Ens non agit for-
tuitò;

tuitò; palàm est, ens incom-
possibile cum potiori non ha-
bere ordinem ad existentiam,
hoc est, essentiam, nisi ex con-
sideratione abstractivâ & im-
perfectâ primi Entis, videlicet,
ut apprehenditur secundum
unum prædicatum abstrahendi
ab aliis, & per consequens, habet
rationem imperfectam essentiæ,
& non propriè dictam, sicut
quæ aliquando existere nata
sunt.

STOE-

STOECHEIDIS .

Definitiones.

*ANimal dicimus corpus quod
moveat semetipsum ex sensa-
tione, seu cognitione per sensus.*

AXIOMATA.

1: *O*peratio sequitur natu-
ram cause.

2. *Anima, lex intrinsecā or-
dinatione naturae, est corpus na-
tum moveare semetipsum ad con-
servationem sui.*

3. *Natura dat instrumenta
dispositiones convenientem acti-
oni que per ea fieri intendit.*

4. *Im-*

4. *Impressio in subjectum facta manet donec aliqua causa illam expellat.*

5. *Quod requirit aliud existere ut ipsum sit, natum est ipso co-existere.*

PHANERA.

1. *Sensus & motus animalis habent originem à cerebro.*

2. *Animalis membra separata non habent operationes quas habent in toto; v.g. lingua non gustat, manus non apprehendit, pes non incedit.*

3. *Partes plantæ non conspirant ad unam certam operationem.*

4. *In*

4. In solis Animalibus sunt
membra libera ad proprios mo-
tus.

5. Homo movet se, seu agit
proper finem.

6. Movens intellectum vel
est sensus vel aliquid a sensu re-
lictum.

Sto-

Stæcheides

De essentialibus Cor-
porum gradibus.

Propositio I.

Dantur in rebus species quadam corporum ex partibus elementaribus compositorum, in quibus Elementa non sunt acti.

Cum enim ordo Mundus sit determinatus, necessariest corpora activa & passiva esse in certâ quantitate, sic ut non possint esse in minori, & per consequens, Elementa non

non posse agere vel pati nisi
sint in certâ magnitudine ;
quæ autem non possunt
agere & pati in dato ordine
universi, non sunt partes uni-
versi, ^{et} cùm corpora sint essen- ^{et} *Prs. 30.*
tialiter instrumenta. Quare,
cùm in confiniis elementorum
possint ex singulis elementis
designari partes in quantulâ-
cunq; magnitudine, clarum est,
accipi posse species quasdam
corporum quorum singulæ
partes sint elementares, sed
non activæ singulatim, quæ
tamen conjunctæ cum cæteris
sint activæ, &c, per consequens,
non habeant formas Elemen-
torum, sed duntaxat formam
compositi ; quod erat propo-
situm.

Prop.

Prop. II.

*Primò mixtum est Metaphysicè
unum Ens, & habet unicam
formam substantialēm.*

^a *Prop. 1.* ^a **C**um enim primò mixtum
sit Ens ex partibus mini-
mis purè raris & densis, & sin-
gulis incapacibus actionis &
passionis secundum ordinem
^b *Prop. 33.* rerum; ^b Rursus, cùm illa sit
cujusq; Entis rigorosa & Me-
taphysica essentia quam accipit
per creationem seu generatio-
^c *Prop. 37.* nem à primo Ente, ^c primum
autem ens nihil agat nisi qua-
terus est pars mundi, sit, cùm
mixtum sit primò pars Mundi
per rationem mixti, formam
mixti esse essentiale & meta-
physicam & primò acceptam ab
Ente primo formam ipsius, &
per

per consequens, substantialem
rigorosè & unicam in eo, &
non supponi formas Elementorum
in partibus.

Prop. III.

*Primò mixtum est magis ens &
perfectius quam elementum.*

Cum enim unitatis ratio sit tollere divisionem, si in eodem rigore unitatis tollitur major divisio, unitas eò perfectior & major est. Cum itaque unitas Elementi non tollat nisi divisionem secundum quantitatem vel secundum materiam & formam; unitas autem primò mixti præterea tollat differentiam specierum quæ natæ sunt sequi varietatem raritatis & densitatis, tollat autem ^a hanc per unitatem rigorosè metaphysicam, & per unicam formam

formam substantialem, clarum
est, primò mixtum esse perfecti-
us unum & Ens quam sit Ele-
mentum.

Prop. IV.

*Animal, ut animal, est Metaphy-
sicè unum ens habens unicam
formam substantiælem.*

^a *Def. 1.* ^a **C**um enim Animal existi-
memus quod sentit &
movet seipsum ex passione
^b *Phen. 1.* sensus; ^b tum autem sensus tum
motus quatenus Animalis à
cerebro pendeat originaliter,
palam est, cætera omnia mem-
bra cum cerebro conspirare ad
actionem Animalis, quatenus
animalis, &c, per consequens
totum Animal esse instrumen-
tum natum ad actionem cere-
bri, hoc est, ad unam actionem
^c *Phen. 2.* periciendam. ^c Adde, quod
extra

extra compositum nullum animalis membrum retineat actionem vel passionem animalis; Quare, patet Animal, ut animal, esse unicum instrumentum naturæ. Quare, ^d cùm ^d n Pro. 27. primum ens emanet entia per compositionem essentiæ cum existentiâ, quatenus sunt partes Mundi & instrumenta Naturæ, ^e habeant autem essentiales rationes ad unitatem formæ per conformitatem ad idæas in primo Ente, consequum est, Animal esse rigorosè & perfectè unum Ens, ^f & ^f n Pro. 18. habere unicam formam substantialis; quod erat propositum.

Prop. V.

*Pura planta non est metaphysicè
unumens, sed multa mixta.*

^a *Phan.* 3. ^a **C**um enim partes ipsius non conspirent ad actionem alicujus unius membra, sed ad unam actionem, palam est, non esse unum instrumentum naturæ, ^b &c, quod sequitur, non esse unum Ens. Rursus, cum partes ipsius separatae retineant easdem distinctas virtutes quas habebant in toto, clarum rursus est, formas singulas esse in singulis partibus similaribus, &c, per consequens, totum esse collectionem plurium mixtorum.

Prop.

Prop. VI.

*Forma substantialis. Entis sunt
quattuor determinationes mate-
riæ, seu substantiæ, quatenus
constitutus rationem parti-
cularem Membris seu instru-
mentinatur.*

Cum enim Ens accipiat ^{as Prop.} esse quatenus est mem-^{27.}
brum Mundi & instrumentum
Naturæ, Forma autem fit ad
quam sequitur esse, clarum
manet, formam substantialem
entis cuiusq; esse rationem in-
strumenti naturæ quæ est in eo.
Palam quoq; aliunde est,
quod, quoniam instrumenti
ratio ad operationem dicitur,
operatio autem sequatur quod
res est & fit conformis ipsi;^b res ^b ^{as Prop. 31.}
autem sit quod est per deter-
minationes materici primæ seu

substantiæ, instrumenti ratio non possit esse aliud quām dictæ determinationes, non singulatim cùm quælibet una limitetur ab aliis, sed prout conspirant & coëunt ad finem hujus instrumenti, seu ad faciendum talis operationis principium; quod erat intentum.

Prop. VII.

In omni ente corporeo divisibilis est ratio suppositi à naturâ.

a Def. 1.

Cum enim suppositum dicamus Rem naturæ, Naturam autem Rem, quatenus explicatur per definitionem; evidens autem fit determinationes, quæ cum ordine & indivisibilitate quadam integrant definitionem, esse præterea considerabiles in ipsâ re, & singulatim

singulatim & collectivè abstra-
hendo à connexione & ordine,
consequens est, notionem sup-
positi aliam esse & plus inclu-
dere quam notio naturæ com-
prehendat formaliter. Ulterius,
cùm Elementa non sint con-
tinuè multiplicata, sicut gradus
raritatis & densitatis, clarum
est, plures gradus raritatis &
densitatis successivè in eodem
elemento reperiri, quorū varie-
tas cùm non possit ad essentiæ
rationem, quæ est indivisibilis,
nisi materialiter pertinere, va-
riatio eorum sic variat supposi-
tum, ut non tangat naturam
seu essentiæ rationem. Quare
necessitatem esse realem divisibili-
tatem inter suppositum
& naturam in Elementis.
Et cùm mutatio rari & densi,
quæ non variat elementi ratio-
nem si intercidat primò-mixto,

F 3 non

non variet ipsius rationem, ut quæ ex clementiis, quæ manent eadem, sit composita, ex primò-mixtis verò sint compositæ similares partes Animalium; conficitur, in omnibus corporibus variationem contingere in supposito & non in naturâ, & per consequens, Metaphysicè & re ipsâ divisibilitatem inter suppositum & Naturam intervenire.

Prop. VIII.

Si instrumentum aliquod sit factum ad plures operationes subordinatas, sic ut primò sit ad unam, ad reliquias autem propter illam, manente facultate ad primam, erit idem instrumentum, et si facultates ad easeras,

cæteras, vel certè aliquas cæ-
terarum, deficiant.

Cum enim cæteræ operati-
ones vel purè consequan-
tur ad primam, vel sint intentæ,
& quasi mediæ ad primam, evi-
dens est, rationem essentialem
instrumenti adæquate dici ad
primam, &, per consequens,
dum est instrumentum ad pri-
mam, habere eandem ratio-
nem essentialem integrè, et si
non derivatam integrè, seu ad
omnia ad quæ derivari nata
est, hoc est, non in subiecto
sæquè perfectè disposito ad
operationem primam. Cùm
itaque Finis sufficienter habeat-
ur per hoc instrumentum,
clarum est, instrumenti ad
eundem finem, hoc est, ean-
dem instrumenti rationem per-
manere.

Prop. IX.

Animal potest esse idem in diversis quantitatibus, & quantumvis aliquibus membris simulatum.

* Axi. 2. **C**um enim Animal ex intrinsecâ intentione naturæ sit ens natum conservare semetipsum, ab intrinseco prima operatio Animalis est motus seu appetitus ad alimento seu conservationem sui. Cùm itaque videamus Animalia hunc actum, & effectum ipsum, hoc est conservationem sui in diversis quantitatibus, atq; etiam sine aliquibus membris, sufficienter perficere, clarum est, sub diversis quantitatibus, & etiam truncata aliquibus membris, rationem essentialē

STOECHEIDES. 101
sentialem ejusdem Animalis
retinere.

Prop. X.

*Ulma Animalis differentia, seu in-
dividualitas, est ordo ad illam
actionem & eo modo peragen-
dam quo nata est peragi ex vi
omnium determinationum sub-
stantia quae sunt in supposito in
primo instanti conceptionis,
hoc est, dum habet primum
actum sensationis in cerebro.*

Cum enim animal vocemus ^{a Def. 1.}
Ens ex sensatione opera-
tivum, sensatio autem passio
sit à circumstanti naturâ in ce-
rebro facta; non possit autem
deesse Agens quam primum
cerebrum est capax sensationis;
sit, quam primum cerebrum est,
esse primam sensationem. Cùm
F 5 itaq;

itaq; cerebrum sit quasi proprium & principale membrum Animalis, ut Animalis, palam est, non esse Animal, donec cerebrum sit cerebrum, &, quod sequitur, eam esse primam conceptionem Animalis quae terminatur ad primam sensationem. Ulterius, ^b cum omnia accidentia intrinseca corpori non sint aliud quam determinations & modificationes materiei & substantiae, omnes autem haec temperent ipsam substantiam, & reddant eam plus vel minus aptam ad intentum naturae, seu actionem propter quam natum est, patet, resultare ex his omnibus aptitudinem indivisibilem hujus substantiae ad actionem, &, per consequens, aptitudinem ad certum & indivisibilem modum perficiendi talem actionem;

^b *z Prop.*

32.

nem; Quare essentialem & ultimam rationem hujus instrumenti, seu individualitatem Animalis; quod erat intentum.

Prop. XI.

Inter corpora, solum Animal ex instituto Naturæ natum est movere se ipsum.

^a **C**um enim Natura det dis- ^{a Axio. 3.}
 positionem convenientem actioni quam intendit ab instrumento aliquo perfici;
^b quod autem movetur, natum ^{b Prop. 3.}
 sit moveri ab alio, necesse est, ^{c 4.}
 si corpus aliquod moveatur à se, unam ejus partem moveri
 ab aliâ, &, si ex instituto Naturæ hoc fiat, virtutem alienatis & disjunctionis ab ipsâ
 naturâ tali corpori esse im-
 plaa-

plantatam, hoc est, sic formatum tale corpus ut sit spatium flexible & libertas inter partem & partem, adeò ut una pars sine reliquâ & aliter quam reliqua moveri possit.

c Plan. 3. Cùm itaq; videamus hoc in solis Animalibus in quibus sic ad articulos composita sunt membra ut quasi extrinsecus colligata, intrinsecus verò diversa & dissepta sint, & libera ad motum stante reliquo membro, palam est, solum Animal ex intentione naturæ natum esse movere se. Quod autem vel Elementa, vel mixta homogenea aut heterogenea, interdum per unam partem alterent vel moveant aliam per accidentis, & ex consequentibus, ad intentionem evenire.

Prop.

Prop. XII.

Forma Animalis per se sic est in toto ut non sit in partibus.

^a **C**um enim forma sit ipsa ^b *Prop. 6.*
substantia rei, seu ipsæ
 determinationes substantiæ,
 quatenus notio substantiæ par-
 ticularis surgit ab ipsis; ^b *Notio* ^b *Def. 1.*
 autem Animæ seu formæ Ani-
 malis sit esse facultatē movendi
 semetipsum, neque talis facultas
 intelligi possit sine pluribus par-
 tibus quarum alia moveat, alia
 moveatur; Manifestum est, non
 posse intelligi Animam nisi in
 toto quodam ex parte movente
 & aliâ motâ. Non itaq; in
 singulis partibus potest inex-
 istere notio Animæ, &c, per
 consequens, Animæ. Forma
 itaq; Animalis est absolutè in
 toto, non autem in singulis par-
 tibus.

Prop.

Prop: XIII.

Forma elementorum & mixtiorum non sunt in singulis partibus subjectorum, ex necessitate naturae, sed non ex intentione.

³ Prop. I. ³ **C**um enim minimæ partes Elementorum quæ integrant primò mixta, non sint ex sese activæ vel passivæ, & proinde non Entia neq; capacia specialis formæ substantialis, palam est, notionem formæ mixti vel elementaris non posse attribui his partibus & inesse in ipsis. Hæ itaq; formæ non sunt in singulis partibus suorum subjectorum. Sed neq; minus manifestu n est, non poni in definitione elementi vel mixti, quod aliquæ ipsorum partes

fiat

sint incapaces formari, quare hoc non institutum est ad aliquam actionem à naturā intentam, sed efficitur ex incapacitate subjecti circa quod natura operatur, vel ex eo quod non sicut cum perfectione naturae, & agentia & passiva adeò exigua existant, quod erat intentum.

Prop. XIV.

*Quod ex intento naturae movet
semetipsum, & hoc facit à
corporis extrinseci impulsu,
est Animal.*

^a **C**um enim habere divisi- ^b *Pro. 12.*
bilitatem, seu quantita-
tem sit de ratione corporis,
quod non est quantum non est
corpus. ^b **C**um itaque actio ^b *Axi. 3.*
corporis sit conformis naturae
corporis, etiam actio corporis
divisi-

bilis, actio autem divisibilis non potest esse circa subiectum indivisibile; quodcumq; igitur movetur à corpore ipsum quoq; est corpus. Quare, si quid ad movendum scilicet ex instituto Naturæ indiget impulsu ab extrinseco corpore, est corpus ex instituto Naturæ natum c Prop. 11. ad se movendum, hoc est, Animal; quod erat propositum.

Prop. XV.

Animal, si moveat se causalitate Finali, est perfectius quam si se moveat tantum efficienter.

Cum enim in omni agente considerandum sit & quod possit agere, & quod procedat ab actu agendum, & virtus

virtus quâ potest agere constitutat illud in ratione causæ effectivæ: Quod verò procedat ad agendum, pertineat ad causam finalem; evidensq; sit illud, quod facit Agens agere quod ex se potest, uti eo & movere illud, &c, per consequens, esse nobilius & perfectius eo, conficitur Animal quod movet se metipsum ad agendum finaliter, hoc est, quod natum est applicare suam virtutem effectivam ad movendum se, esse perfectius eo cuius virtus movendi se applicatur ab alio ad actionem seu ad movendum se.

Prop.

Prop. XVI.

Finis, secundum existentiam suam quam habiturus est in rebus, est actu in Animali movente sese causalitate finali.

^{a Prop. 15.} **C**um enim Animal movens sese causalitate finali efficiat verè & physicè in semet- ipso applicationem virtutis suæ efficientis, ad movendum se, clarum est, in ipso esse vim hoc faciendi. Quare, cum virtus quæ hoc facit sit bonitas finis, & bonitas Finis quæ movet Agentem sit illa bonitas quam habet extra Animal in ipsis rebus & suâ existentiâ in iis, manifestum est, hanc bonitatem & existentiam esse in ipso Animali, & habere in eo vim movendi

vendi ipsum, & applicandi
virtutem ipsius effectivam ad
agendum & movendum ipsum
Animal.

Prop. XVII.

*Animal movens sese causalitate
finali, non est pure corporeum
& corpus.*

Cum enim evidens fit, ma- an Prop. 8.
teriam esse ex sese im-
perfctissimum gradum qui sit
in substantiâ, ^b necesse est, de- b Prop. 6.
terminaciones ipsius, esse qui-
bus perficiatur in ratione sub-
stantiae, & quæ per complex-
um ipsius integrent substanti-
am. Quare, integra substantia,
præsertim cum existentia sibi
propria non potest esse deter-
minatio corporis, ut corporis.
Cum ergo Animal movens Prop. 6.
sese

sece causalitate finali habeat finem, hoc est, aliud ens cum existentiâ sibi propriâ inexistentem sibi, palam est, subiectum impressionis talis non esse purè corpus, sed naturam per substantiam & existentiam determinabilem.

Prop. XVIII.

Homo compositus est ex corpore & spirite, & est formaliter corpus, virtualiter spiritus.

^a *Phen. 5.* ^a **C**um enim experimento constet Hominem mouere semetipsum causalitate finali, & impelli ad hoc à cor-
^b *Prop. 14.* poribus circumstantibus, ^b pa-
^c *17.* lām est, & esse Animal, & non
^c *Prop. 10.* esse purum corpus. ^c Cūq; partes veri compositi, seu entis verè unius, non possint esse actu, rursus perfectum est, non esse duas substantias actu in homine.

homine. Consecutum est itaque esse duas substantias virtute, & unam ex utraq; tertiam actu. Ulterius, ^{Def. 3.} cum substantia, quam ^{Prop.} spiritum dicimus, includat exclusionem materialitatis, ^{13. & 14.} corpus autem habeat materiam & quantitatem, clarum est, hominem & esse formaliter corporeum, & non esse formaliter spiritum. Non tamen est illud corpus quod in separatione seu divisione ^{Animalis est mansuum,} & non erit virtute spiritus, sed aliud cuius illud futura est pars per divisionem existens.

Prop. XIX.

Divisibilitas Hominis in corpus & spiritum est divisibilitas formalis.

^a **C**um enim unumquodq; ^{Axi. 1.} sit activum, quatenus est Ens,

^b Phan. 5. Ens; ^b Homo autem quatenus
 virtute est spiritus, agat se cau-
^c Prop. 15. salitate finali, ^c Se causalitas
 finalis moveat officiorem, &
 sit potior illa; homo autem ut
 corpus non moveat se nisi
 efficienter, palam est, hominem
 esse perfectiorem & magis ens,
 quatenus est virtute spiritus,
 quam quatenus est virtute cor-
 pus & Animal purum. Quare,
 cum perfectio & entitas per-
 meat ad formam, sit rationem
 spiritus in homine esse maximè
 formalem partem quæ sit in
 homine, & quodammodo for-
 mam formæ puri Animalis
 quam mouet. Distinguitur
 itaq.; à materiâ tanquam for-
 ma, & divisibilis est ab illa sicut
 forma à materiâ & subiecto.

Prop. XX.

*Si divisibilitas hominis in corpus
& spiritum foret quanta con-
tinui in partes, consalitas fina-
lis non indigeret motione ab
extrinseco corpore.*

^a **C**um enim una pars con- ^{a Pro. 16.}
tinui agat in aliam, &
patiatur ab eâ sicut à substantiis
distinctis, palam est, spiritum
quoque hominis, si parem ha-
beret divisibilitatem à corpore,
futurum ad eam, quoad actio-
nem & passionem, quasi foret
substantia absolute distincta.
Sed, si foret substantia penitus
distincta, agere corpus non pos-
set, in illum, ^b cùm nullus posset ^{b Prop. 7.}
esse contactus corporis ad ip-
sum, ^c neque corpus possit ^{c Prop. 8. 27.}
agere nisi per contactum, non
posset.

itaq; homo moveri ab extrin-
seco ad causalitatem finalem,
& per consequens non indige-
ret tali motione.

Prop. XXI.

*Causa actu causantis non solum
essentia sed ipsum actuale esse
est, participare in actione.*

Cum enim actio vel sit in
instanti vel in tempore, &
si in instanti eo ipso requirat
causam existere; si in tem-
pore sit motus, & motus in
continuâ successione, & con-
tinua successio in perpetuâ no-
vitate existentiae, palam est, esse
actionis semper actu existere à
2. Prop. 9. causa. Quare, cum existentia
causæ sit ipsum exercitium om-
nium facultatum causæ, patet,
de ratione actionis esse actu ex-
istere

istere à causa existente. Ipsa itaque existentia causæ est magis & formalius in actione quam essentia, cùm sit exercitium facultatis jungens principium principiato, essentiam putà causæ ipsi actioni.

Prop. XXII.

Objecta per sensus immediatè impressa homini secundum facultatem spiritualem seu intellectum, sunt fixa in ipso, quia esse eorum factum est esse ipsius Hominis.

Cum enim impressio per sensus facta sit motus ab objecto præsente & actu operante tum in sensum tum per sensus in intellectum, evidens manet, Existentiam objecti non solum esse participate in ipso sensu,

sensu, sed etiam in homine se-
 b Prop. 19. cundum intellectum. Cumq;
 divisibilitas hominis in corpus
 & spiritum, sive intellectum sit
 formalis, rursus clarum est, ex-
 istentiam impressionis in intel-
 lectu esse existentiam ipsius
 intellectus, hoc est hominis,
 quatenus est intellectus. Cum
 itaq; sentire sit percipere aliquid
 movere percipientem, & perci-
 pere existentiam moventis seu
 objecti esse existentiam suam,
 per hoc itaq; cognoscit homo
 per sensationem objectum ex-
 istere quia scit esse suum, esse
 ipsum esse ipsius Agentis, seu
 objecti. Ergo, &c.

Prop. XXIII.

Objecta, quæ insunt Homini per connexionem ad ea quæ immediate insunt per sensationem, fixa sunt in intellectu, quia esse eorum est esse ipsum Hominis.

Cum enim objecta, quæ insunt per connexionem ad objecta per sensationem in existentia, insint per discursum, discursus autem non fiat nisi afferendo trium objectorum unum esse alterum quia utraq[ue] sint unum cum tertio, evidens est, unam esse existentiam trium objectorum prout sunt fixa in intellectu; ² quare cum existentia sensu perceptorum sic ipsa existentia hominis quantum est mens seu intellectus, etiam cæterorum existentias

G 2 esse

esse eandem, & fixas in homine
quatenus sunt illa.

Prop. XXIV.

*Intellectus, sed Homo quatenus
intellectus, est facultas ex-
istendi, quod est quia est; &
cetera connexa, quia sunt
aliquid ipsius Intelligentis.*

Cum enim non possit Ho-
mo percipere se moveri
nisi eo ipso, & à priori percipiat
se esse, palam est, intellectum
ipsius per prius esse facultatem
percipiendi se esse, quam per-
cipiendi sensu cognita esse, hoc
est, essendi quod ipsemet sit quā
quod alia sint. Hominem itaq;
ipsum esse, immediate & sine alio
sit unum cum intellectu, &, per
consequens, hominem esse, &
intellectus sunt actus & poten-
tia

tia ad invicem, quomodo actus
& potentia possunt intervenire
in hoc casu, & intellectus fa-
cultas essendi ipse Homo qua-
tenus existens, per se & ex rati-
one suâ; Et, per consequens,
Homo ut existens, seu quia est,
actus proprius ipsius, & per &
propter quem cætera cum ipso
connexa insunt intellectui. Er-
go, &c.

Prop. XXV:

*Quæ connexa sunt alicui per
sensus percepto, et si forent
actu infinita, possent simul
consistere in Homine in in-
tellectu.*

Cum enim quod requirit ^{3. Axi. 5.}
aliud existere ut ipsum
existat, eo ipso sit natum co-
existere ei; quæ autem con-
nexa sunt obiecto vi sensus in-

inexistenti in intellectu per discursum requirant omnia media connexionis simul existere, cum connexio ab iis pendeat, clarum est consistere cum illo.

¶. Ans. 2. Cū ergo similia objecta (saltem in numeris & speciebus magnitudinis) nullum finem habeant, sequitur quotcunq; sunt posse simul in intellectu inexistere.

Prop. XXVI.

Objecta qua non habent inter se connexionem, et si infinita, non sunt simul consistere in intellectu.

Cūlmi enim objecta non propter ea quia sunt conexa possent simul existere si ratione multitudinis repugnarent coexistentiæ, clarum est præviè

præviè ad connexionem,
neque ex parte intellectus
neque ex parte objecto-
rum esse repugnantiam ad
co-existentiam ipsorum in in-
tellectu ratione multitudinis.
Quare evidens est multitudi-
nem ex se non gravare intel-
lectum. Cum itaque objecta
disparata, & quæ singula sensu
sunt percepta, possint plura
simul inesse, poterunt eodem
jure etiam infinita.

Prop. XXVII.

*Intellectus humanus in suo gene-
re est absolute infinitus.*

^a **C**um enim si non desint ^a Prop. 15.
Agentia & causæ ad im-
primendum, non solum quæ-
cunq; sunt in rebus, sed abso-
lutè infinita objecta possint ab
G 4 intellectu

intelle&tu simul comprehendì, clarum est, infra suum modum recipiendi objecta, intellectum extendere se ad absolutam infinitatem, &c, per consequens, potentiam ipsius esse absolute infinitam infra suum genus; quod erat propositum.

Prop. XXVIII.

*Impressiones à sensibus mediatae
vel immediate in hominem
factæ, sunt formaliter mate-
riales, sed potentia & virtute
spirituales.*

Cum enim sensus sint materiales sicut & cerebrum, ¶ Pro. 32. clarum est, impressiones ab iis in cerebrum factas non posse esse aliud quam determinatiōnes quasdam cerebri, &c, per consequens, sicut cerebrum est forma-

formaliter materiale, ita & impressiones. ^b Cūmq; ex aliā ^b Prop. 17. parte ex qualitate impressio- ^c 8.
num constet ipsum cerebrum, seu hominem, esse virtute im-
materiale, magis constat ip-
sas impressiones esse virtute
spirituales, quod erat intentū.

Prop. XXIX.

*Intellectus in homine non est na-
tus quicquam intelligere, nisi
actu feriatur à sensu, mediatae,
vel immediate.*

Cum enim palam sit orga-
na cognitionum esse cor-
pora, ^a & per consequens, non ^a ^b Prop. 3.
operari nisi impulsu alieno; ^c 4.
^b movens autem cerebrum vel ^b Prop. 5.
sit sensus vel aliquid à sensu re-
lictum seu memoria, nisi al-
terum horum, hoc est, sensus
sensu ^c 5 mediatae

mediate vel immediate moveat, non intelligit Homo, & hoc vocant Philosophi, nisi speculetur phantasmata.

Prop. XXX.

Cerebrum per diversas cognitio-
nes accipit dispositiones mate-
riales diversas.

^a Prop. 29. ^a **C**um enim sine novâ mo-
tione cerebri homo nihil
intelligat, novam autem motio-
nem necessum fit novâ impres-
sionem corpoream in cerebro
efficere, palam est, ex singulis
cognitionibus, cerebrum man-
re mutatum secundum disposi-
tiones materiales, & per conse-
quens faciliorem & fortiorem
esse intellectionem aliquorum
objectorū (eorum nempe quæ
sæpius cogitantur) quam alio-
rum

rum, sed & cerebrum esse aptum per cogitationem diversorum objectorum ad ea rursus cogitanda. Cumque intellectus per connexionem deducatur ab uno objecto ad plura, necessum erit quasdam series objectorum seu corporicellorum ad cerebrum pertincentium & sensu mutuò inducentium in cerebro esse ordinata, & similia plura, quæ experientia docebit, ex his principiis oriri.

Prop. XXXI.

Et si in parte quatenus materiali impressio non faciat nisi participatum & virtuale esse objecti, sicut in spirituali virtute ponit ipsum esse rei formaliter.

Cum enim objectum sit plerumque Ens constans &

& permanens, impressio vero
motus, hoc est, successio aliqua
participata de objecto clarum est,
existentiā constantē objecti non
esse in eā formaliter, & consequenter, neque in subiecto ip-
fius quatenus est corporeum,
sed illam virtutem ab objecto
fluentem quae successioni ejus-
modi est accommodata. Cūm
itaq; ex adverso (testante id
nobis ipsā mente nostrā) evi-
dens sit, nos cogitare de ob-
jecto ipso formaliter, de eo
enunciare quod sit in rebus &
in discursibus & operationibus
ab iis pendentibus id præsup-
ponere, patet, in mente formaliter
inexistere ipsum esse objecti.

Prop.

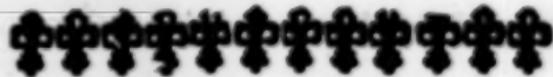
Prop: XXXII.

Homo, secundum intellectum, est virtus quædam constans ex omnibus impressionibus spiritualibus, non includens contradictionem à principio vita usq; ad ejusdem exisum introductis.

^a **C**um enim necesse sit ^{a Axi. 4.} quod semel factum est manere donec causa aliqua inducens oppositam dispositiōnem in subiectum agat, sed nulla sit dispositio opposita in-existentiæ substantiæ alicujus in intellectu, cùm nulla fuerit in rebus oppositio, ^b sunt autem in intellectu ut erant in rebus quoad esse in loco & tempore, sed neque à parte intellectus fit aliqua repugnancia, ^b cùm ille ^{b Prop. 27.} vel infinitorum sit capax modò non

non ferant secum contradictionem, palam sit, non posse esse causam introducentem dispositionem oppositam, & per consequens omnes impressiones non contradictivas, a primo ortu Animæ usq; ad mortem in eam factas, manere in intellectu, seu Animâ, & Animam esse virtutem quandam ex omnibus integratam.

Stoe-

STOECHEIDIS I.

Definitiones.

1. **C**ognoscere est esse Ens ut
ens seu ut aliud.

2. **S**itus in loco est propinquitas
& distantia ab aliis corporibus.

AXIOMA.

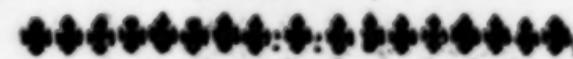
Positis causis omnibus, ponitur
effectus.

PHANERA.

1. **H**omo simul cognoscit
paucia.

2. **C**ognitio veri ait connexa
confirmat Scientiam praeognitam.

STOE-

STOECHEIDES I.

De Animâ separatâ & Spirituum Naturâ.

Propositio I.

*Homo secundum intellectum, seu
mens, est virtute substantia
integra seu existens.*

^{19 Pro. 24.1.} **C**um enim fixio per
se: hominis secun-
dum mentem sit ad
seipsum ut existentem, palam
est, mentem esse capacitatem ad
Eas integrum, & non ad par-
^{10 Pro. 17.} tem entis. ^b Cumq; pars seu
potentia entis sit capax, seu po-
tentia ad aetum, hoc est, ad
aliam

NOTA

aliam partem ejusdem entis,
clarum sit, capacitatem intel-
lectus non esse capacitatem
quæ nata sit esse in parte, sed
quæ nata sit esse in ente integro,
seu capaci existentiæ, hoc est,
existente. *Quia tamen partes* ^{c Pro. 10.}
compositi formalis non sunt in
eo aequali, manet hanc substan-
tiam esse tantummodo virtu-
aliter in homine. Homo ergo,
&c.

Prop. II.

*Si dissolvatur compositum for-
male hominis in corpus &
spiritum, mens seu spiritus
ex vi talis dissolutionis non
interibit.*

Cum enim sit in homine, ^{a Prop. 1.}
quatenus mens est, vir-
tus substantiæ integræ seu ex-
istentis, clarum est, esse in eo,
secundum mentem, capacitatem
existentiæ

b " Prop. 23. existentiæ seu virtutē cui competit ex sese esse subiectum existentiæ.^b Cum itaq; Ens per definitionem non deficiat dare existentiam ubiunque non decet subiectum, clarum est existentiam fore in mente non obstante divisione à corpore. Non interibit itaque mens.

Prop. III.

Mens, seu Anima separata, semel existens non potest postmodum privari existentia.

an Pro. 23. ^a **C**um enim ex parte influentis non possit deficere existentia quamdiu in subiecto manet capacitas, non potest interire Ens nisi per divisionem subiecti ab Ente, hoc est, capacitate existentiæ, & per consequens non potest interire Anima

Anima semel existens nisi capacitas existendi separetur ab eā. Quare ^b cūm in Ente non ^b Prop. 8. sit divisibilitas substantialis nisi in materiam primam & actum & existentiam, in Animā vero separatā non sit materia, ^c forma autem sit ex sece ad ^c Def. 1. quam sequitur existentia, clarū est, ab Animā separatā, hoc est purā formā, & ex propriis nata existere, non posse tolli capacitatem existentiæ, & per consequens, neque ipsam existentiam.

Prop. IV.

Anima separata neque sit per creationem, neq; per conversionem, sed per puram divisionem.

^a **C**um enim accipiat ex- ^a Prop. 2. existentiam per corruptio- nem

nem præexistentis fit ex præjacenti subiecto alterationis, &, per consequens, non ex nihilo. Rursus, cùm alteratio præcedens sit clarè motus ad esse cadavereum, hoc est, inducat dispositiones contrarias Animæ, & sit nullo modo major perfectio Animæ, palam est, substantiam Animæ non accipere esse sed magis non esse, quantum est ex vi causarum alterantium: sequitur itaque tales causas non aliud agere quam ut eam dividant à corpore: quare, Anima purè per divisionem accipit existere separatè per existentiam quam virtualiter præhabebat.

Prop.

Prop. V.

*Corpus non recipit existentiam
per se, sicut forma subsistens
est spirans.*

Cum enim corpus con-^a *Pr. 14.*
sistat ex materiâ & for-
mâ, seu potentiaâ & actu, ne-
cessit est vim receptivam cor-
poris esse potentiam, & quicquid
recipitur in toto ratione ipsius
recipi, & in formâ non esse vim
receptivam, utpote condistin-
guâ vi receptivâ. **C**um itaq;^b *Prop. 7.*
existentia non insit toti nisi ra-
tione formæ, non recipitur nisi
ratione ipsius: Non itaque re-
cipitur quasi correspondens vir-
tuti receptivæ, sed quasi quid-
dam pertinens & adhærens ad
formam quæ est per se actus
potentiaæ receptivæ. Spiritus è
diverso, seu forma subsistens,
^c *cum*

cum Prop. 8. cum non habeat aliam vim receptivam nisi ratione actus, habet immediatè & per se ordinem ad existentiam, quare recipit existentiam per se ut existentiam.

Prop. VI.

Forma subsistens, seu spiritus est cognoscitivus suus in seipso.

a Prop. 5. **C**um enim ordo essentialis ipsius sit ad existentiam per se, & quatenus hæc existentia est, *b* sit autem existentia actuatio omnium quæ in sub*c*jecto insunt, neq; possit intelligi nisi actu hoc perficiens, Ordo formæ subsistentis ad existentiam est ad existentiam ut complexam cum subiecto, & per consequens etiam ad substantiam cuius est existentia.

Quare

Quare spiritus per ipsam receptionem seu conjunctionem existentiae sit mediante existentiâ cōjunctâ suâ essentiâ, sed non per modum partis, cùm idem non possit esse pars sui ipsius, quare per modum Entis existentis, hoc est, aliūs. Quare cùm cognoscere sit esse aliūs, ^{d Def. 1.} quid per modum aliūs, palam est, omnem spiritum cognoscere suam substantiam eo ipso quod existit.

Prop. VII.

*Animâ separata in primâ separa-
tione cognoscit omnia quæ co-
gnovit in corpore.*

Cum enim omnes impres- ^{a Pro. 31.}
siones, quæ factæ sunt in
eam toto tempore vitæ, con-
flent ipsam, & per consequens
mancant

^b Prop. 6. manent in eâ; ^b ipsa autem purè ex vi separationis cognoscat semetipsam, quatenus conjuncta est existentiæ suæ,
^c Prop. 9. ^c existentia autem sit actuatio ipsius secundum omnes virtutes quas invenit in illâ, sit, eam cognoscere sese secundum omnes has impressiones, ^d quæ cùm sint totidem objectorum existentiæ in ipsâ, clarum manet, ipsa objecta eâdem cognitione in ipsâ cognosci.

Prop. VIII.

Anima separata est cognoscitiva omnium deducibilium ex cognitionis in corpore.

^a Prop. 7. ^a **C**um enim manent in Animâ separatâ virtutes quas habuit in corpore, habet viam comparativam & discursivam,

vam, & nata erit deducere ex
præcognitis quæcunq; sunt de-
ducibilia ex iis. Quare, cùm^b *Prop. 7.*
omnia quæ cognovit in corpo-
re sint cognita ipsi. n primâ se-
paratione, nata erit cognoscere
etiam omnia quæ sunt deduci-
bilia ex iis.

Prop. IX.

*Divisibilitas Anima separatae
& cognitionis major est divi-
sibilitate Anima ab existen-
tiâ.*

Cum enim divisibilitas A-
nimæ & cognitionis inte-
gretur ex conjunctione Animæ
ad existentiam (quod enim non
est, non est cognoscitivum) &
iurus existentiæ ad Ani-^a *Pr. 6.*
mam ut cognoscatur, pàlam est
divisibilitatem Animæ à seip-
H sâ,

sâ, ut cognitâ, esse quodammodo duplam divisibilitatis Animæ ab existentiâ, &, quod sequitur, majorem; ut est propositum.

Prop: X.

Cognitio suæ essentia est inseparabilis ab Animâ separata existente, cæteræ cognitiones potuerunt non inexistere.

* Prop. 6. ² **C**um enim cognitio suæ essentiæ non sit aliud quâm illa conjunctio Animæ ad existentiam quæ est propria spirituum, palam est, non posse intelligi Animam esse existentem & non intelligere se metipsam. Rursus, cum aliqua objectorum cognitorum in corpore potuissent non esse in corpore cognito, clarum est, cog-

cognitionem ex eâ parte potuisse fuisse defectuosam, quatenus cognitio Animæ separatae pendet ex impressionibus factis in corpore; quod erat propositum.

Prop. XI.

*Spiritus est Ens perfectius
quam sit corpus.*

Cum enim existentia sit^{a n Prop. 9.} exercitium actuum sibi subjectorum, ^b neque perfectio aliqua sit in iis quæ non exercentur, palam est, in unoquoq;^{b n Prop. 2} eatenus esse perfectionem quatenus est existentia, & capacitatem seu ordinem ad existentiam esse perfectiōnem rei quatenus præintelligitur ad existentiam. ^c Clum i-^{c Prop. 5.} taque ordo quem habet spiri-

Ha tus

tus ad existentiam, comparatus ad ordinem quem habet *corpus*, sit quodammodo formalis & per se; ordo autem corporis materialis & ratione partis, manet perfectiorem esse ordinem spiritus quam corporis ad existentiam, hoc est, rationem Entis in spiritu esse perfectiorem quam in corpore,

Prop. XII.

Spiritus habet virtutem effectivam.

et Def. 2.

Cum enim illud dicatur efficere seu agere cuius esse est tale ut aliud sic ex hoc quod ipsum Agens sit, patet existentiam Agentis esse illud ex quo Agens habet esse Agens, &, quod sequitur, quanto substantia est perfectior in existendo tan-

tantò esse perfectiorem in a-
gendo, & mensuram virtutis
effectivæ esse ordinem seu pro-
portionem ad existentiam,

^b Quare, cùm spiritus sit per-
fectius Ens quām corpus, ha-
bere etiam perfectiorem vim
effectivam & proportionatam
suo modo existendi.

Prop. XIII.

*Spiritus non est quantus seu con-
tinuè divisibilis.*

^a **C**um enim spiritus non sit ^{a n} *Def. 3.*
corpus seu compositus ex
potentiâ & actu substantiali,
^b omne autem quantum sit ex ^b *Pro. 14.*
iis compositum, palam est, spi-
ritum non esse quantum ; quod
erat intentum.

H 3 Prop.

Prop. XIV.

Spiritus non est divisibilis in plures spiritus homogeneos, seu ejusdem naturae.

^{a Def. 8.} **C**um enim divisio sit plurium ex uno productio, necesse est, spiritum ex quo fiunt plures per divisionem, habere plus de substantiâ in toto quam in potentia ad unam partium in quas est resolubilis, &, per consequens, esse majorem in toto quam in parte, hoc est, esse quantum; ^b & non spiritum. Rursus, quia duæ substantiae non sunt una, neque una duæ, palam est, in spiritu ex quo fiunt plures esse possibilitatem ad plures formas seu ad esse plures, & actus diversos actuare hanc potentiam, prout est

est in uno spiritu, & prout est in pluribus, & per consequens, spiritum talem, & faciendos ex eo esse compositos ex potentia & actu, ^c contra naturam spiritus.

c Pro. 18.

Prop. XV.

*Spiritus non sunt in loco propriè
dicto, neque habent situm.*

Cum enim spiritus non ha- ^a Pro. 13.
beat in se se quantitatem,
esse autem in loco sit habe- ^b a Pro. 13.
re superficiem suam con- ^c 19.
junctam superficii corporis
ambientis, clarum est, spiritum
non esse. hoc modo in loco.
Et cum situs in loco sit pro- ^c Def. 2.
pinquitas vel remotio ab alio
per mediationem interposito-
rum quantorum, non possit au-
tem interponi quantitas nisi in-

H 4 ter

ter quanta, clarum fit, spiritum non esse remotum ab uno corpore, neque propinquorem unquam alteri, quod erat intentum.

Prop. XVI.

Distantia localis non impedit spiritum, quin sit praesens quibuslibet corporibus, & cognitione & virtute, & operatione.

^a Prop. 8. ^a **C**um enim spiritus cognoscat omnia quae connecta sunt cum essentiâ ipsius, corpora autem aliqua (putâ ex quibus orta est) connecta sunt ^b Prop. 15. cum Animâ separata. ^b Neque per situm habet remotionem ab aliquo, palam fit, spiritum posse cognoscere corpora à se invicem cistantia, &c, per consequens, esse praesentem secundum

dum cognitionem corporibus
quodocunq; distantibus si
sint connexa cum eo. ^c Quare
cùm virtus effectiva spiritùs sit
ex vi cognitionis, seu ordinis
per se ad existentiam, neque
habeat situm, hoc est remotio-
nem ab aliquo corpore, manet
non impediri quin habeat vir-
tutem operandi in corpora
quomodolibet distantia quan-
tum ex distantia pendet. Qua-
re & possibile est operationem
esse simultaneam in distantia
quantum est ex eâ parte.

Prop. XVII.

*Successio continua non potest esse
in spiritu.*

Cum enim successio con-
tinua sit in infinitum divi-
sibilis, vel erit successio par-
H 5 tium

tium Entis permanentis, sicut
in motu locali, vel Entis quod
sit essentialiter successivum.
Manifestum autem est, si sit par-
tium corporis permanentis sub-
jectum successionis esse corpus
• *¶ Ps. 17.* vel corpora quanta; cum divi-
sibile non possit applicari indi-
visibili, & per consequens, non
esse in spiritu. Si autem partes
sint Entis essentialiter succes-
sivi, cum ex eo quod sit Ens
successivum una pars necessa-
riò non sit dum alia est; Essen-
tia autem includat plures par-
tes, evidens est, tale ens non
posse existere sed includere
contradictionem. Rursus, cum
duæ partes non possint esse si-
mul in subjecto indivisibili,
successio, &, per conse-
quens, continuitas consta-
• *¶ Ps. 10.* ret ex indivisibilibus, quod
est contra naturam semper di-
visibilis,

visibilis, cuius partes sunt divisibles sine termino.

Prop. XVIII.

Operationes intrinsecae forma abstracte, quantum est ex parte subjecti, sunt indivisibiles.

Cum enim natura spiritus Prop. 17. repugnet susceptioni successionis continuæ, seu sine termino divisibilis, clarum est, successionem operationum vel aliarum qualitatum (si qua est eis intrinseca) esse compositam ex indivisibilibus, &c, per consequens, unicam simul esse in subjecto, & eam esse perfectam, utpote quæ cedat alteri indivisibili & soli extituræ in subjecto. Singulæ itaque hæ sive qualitates sive operationes intrinsecae indivisibiliter afficiunt

unt Animam : Operationes itaque ipsius sunt indivisibiles.

Prop. XIX.

Substantia corporea non est activa in spiritum.

^a *Pro. 33.* ^a **C**um enim omnis actio corporeæ substantiæ vel sit divisio, vel rarefactio, vel condensatio, aut ex his composta, palam est, subjectum quod non est capax alicujus harum non posse esse subjectum operationis corporis. ^b **C**um itaq; omnes hæ actiones requirant divisibilitatem infinitam, clarum est, spiritum non esse capacem actionis corporeæ, neque corpus esse activum in spiritum.

Pro.

Prop. XX.

*Operationes intrinsecae spirituum
sunt absolute indivisibiles.*

^a **C**um enim substantia corporea non sit activa in spiritum, manet solos spiritus agere posse in spiritum, & hoc non mediante corpore, tunc enim corpus foret immediatum Agens: Quare operatio spiritus, tum ex parte Agentis, tum ex parte patientis, est à spiritibus, hoc est, Entibus indivisibilibus, & per consequens, ipsa indivisibilis, secundum proprietatem causarum.

Prop.

Prop. XXI.

*Operationes intrinsecæ spirituum
neque sunt longæ neque breves,
neque comparabiles in majori-
tate successivis sine termino di-
visilibus.*

^a Prop. 20. a

Cum enim sint indivisi-
bles, clarum est, totas simul
^b Prop. 17. incipere & esse perfectas, ^b &, per consequens, nullam esse suc-
cessionem partium per quas a-
liæ sint longiores, alia brevio-
res. Cūq; successio continua
sit major quia longior, & mi-
nor quia brevior, necesse autem
sit quæ comparantur simul, se-
cundum aliquid quod in utro-
que termino comparationis sit
& utriusque commune compa-
rari, evidens sit, non posse ope-
rationes has in majoritate &
mi-

minoritate comparari cum successione continuâ, sed majoritatem seu perfectionem amplioram quam habet operatio spiritus super operationem corporis, consistere in eminentiâ supra totum genus in quantitate quâlibet.

Prop. XXII.

Spiritus cognoscit quid sit ipsi summum bonum, & quomodo circa illud sit gerendum.

^a **C**um enim spiritus cognoscat omnia quae sunt connexa ipsi, sive quibus ipse sit connexus, palam quoque sit, spiritum connexum esse iis quae sunt bona ipsi, maximè autem ei vel illis quae constituunt summum bonum ipsius, & propter rationem Bonitatis, hoc est, conueni-

venientiae ad ipsum, & propter causalitatem finalem, cum ipse spiritus sit propter summum bonum, tanquam finem immediatum ipsius, manet evidens, spiritum cognoscere quid sibi sit summum bonum seu optimus æternitatis status. Et quoniam modus gerendi se circa summum bonum est connexus cum ipso spiritu & summo bono ipsius, necesse est, ut ipsum quoq; cognoscat, ut est propositum.

Prop. XXII.

Spiritus est volitivus.

Cum enim de Ente cognoscitivo, quando ex cognitione operatur extra se, dicamus quod velit agere, neque de aliis entibus sic loquamur, neque

que de ipso nisi vel operetur,
 vel operaretur, nisi foret im-
 peditum, clarum est, nos per
 volitionem intelligere ultimam
 intrinsecam affectionem Entis
 cognoscitivi circa seu versus o-
 perationem. ^a Cum itaque spi- ^{a Prop. 6.}
 ritus sit Ens cognoscitivum,
^b & habeat virtutem effectri- ^{b Prop. 5.}
 cem, & cognoscat quomodo ea
 sit exercenda, clarum est in eo
 esse ultimam quandam affecti-
 onem circa seu versus operati-
 onem, sive sit cognitio ipsa bo-
 nitatis quæ est in Agendo, sive
 quæcunq; alia affectio virtutis
 effectricis intrinseca ipsi spiri-
 tui, &, per consequens, esse in
 spiritu volitionem quâ se gerit
 circa bona cognita ex vi cogni-
 tionis conformiter ad eorum
 bonitatem. Est itaque spiritus
 volitivus.

Prop.

Prop. XXIV.

*Spiritus cognoscit quæcunq; con-
nexa sunt cum essentiâ suâ in
primo instanti existentia sua.*

^a Prop. 30. a. **C**um enim operationes spirituum sint indivisibilis, clarum est, quod incipient esse totam simul, & per consequens, in primo instanti spiritus ex vi prioris cognitionis est dispositus ad sequentem: ^b Et quoniam positis causis ponitur effectus, eo ipso habet posteriorem. Quare, cum cognitiones sequentes non pendeant nisi à virtute spiritus & cognitionibus requisitis, & illæ actu sint positæ, quantum ad cognitionem objectorum connexorum cum essentiâ spiritus, simul in primo instanti cognoscit omnia con-

Prop. XXV.

*Vehementia voluntatis spiritus
est major vehementiâ voluntati-
nis humanae, quodammodo in-
finitè ex parte scientiarum.*

Cum enim spiritus cog.^a Prop. 8.
noscat omnia quæ per-
tinent seu connectuntur cum ip-
so, ^b &c, hoc simul, ^c Homo au- ^b Prop. 14.
tem pauca tantummodo, ^d sed ^c Phan. 1.
& cognitio cuiuslibet veritatis ^d Phan. 2.
connexæ cum alterâ confirmet
& fortiorē reddat cognitio-
nem veritatis cum illâ con-
nexæ, palam est, proportionem
volitionum ex vi scientiarum
esse sicut proportionem cogni-
torum, hoc est, sicut universi
ad Ens particulare, hoc est,
quodammodo infinitè; ^e cùm ^e Prop. 16
in-

intellectus ex naturâ suâ sit capax infinitorum simul.

Prop. XXVI.

Spiritus, in primo instanti sui esse est in ultimâ præparatione ad agenda omnia quæ per totam aeternitatem est acturus ex semetipso.

^a Prop. 8. ^a **C**um enim cognoscat per connexionem ad substantiam suam omnia quæ cum ea connexa sunt, Agenda autem à semetipso ex necessitate connexa sunt cum ipsius substantia;

^b Prop. 14. ^b manet ea ab ipso cognosci in primo instanti suæ existentia; & quoniam hujusmodi cognitiones sunt inter se connexæ, haberi omnes in primo instanti existentia suæ;

^c Prop. 23. ^c quare, in eo instanti ex necessitate quo-

quoque est volitio exercendi
hujusmodi operationes in de-
bito tempore, hoc est, ultimam
dispositionem ad ea omnia a-
genda.

Prop. XXVII.

*Si operatio successiva bominis
non sit in minimâ sui parte a-
equalis operationi spiritûs, eti-
amsi per durationem quantum-
libet crescat, nunquam erit a-
equalis operationi spiritûs.*

Cum enim eminentia o-^{a Prop. 21.}
perationum spiritûs su-
pra operationes successivas sit
excedentia generis actuum spi-
ritûs supra genus actuum suc-
cessivorum; actus autem suc-
cessivi quantumcunq; per mul-
tiplicationem partium succe-
dentium majorescant, tamen
nun-

nunquam excedant suum genus, palam est, excessum semper manere immutatum, & non magis esse comparandos in maximâ magnitudine quam in minimâ, et si si comparentur ad invicem major quantamlibet proportionem supra minorem possit acquirere sive acquisi-
verit.

Prop. XXVIII.

*Operationes mentis in homine,
quantumcunq; supponantur
crescere, non sunt comparabi-
les operationibus formarum
subsistentium.*

^a Prop. 18. ^a **C**Um enim operationes
Hominis sint actu mate-
riales & subiectæ legibus quan-
^b Prop. 16. titatis & loci; ^b operationes con-
tra spirituum supra leges loci
& quantitatis, patet, toto genere
operationes

operationes spirituum exceedere
operationes mentis humanæ,
&, per consequens, etiam si tota
vis naturæ corporeæ conspi-
raret ad faciendam unam im-
pressionem in mentem huma-
nam, vel ad spiritus formandos
quibus volitio humana corro-
boraretur, semper actus mentis
essent materiales & subjectæ
legibus quantitatis. hoc est, in
codem genere, & ratione gene-
ris inferiores actibus spirituum:
ex quo sequitur non esse com-
parabiles sed infinitè minus
efficaces & validas; quod erat
própositum.

Prop.

Prop. XXIX.

Operationes spirituum ex virtutis effectricis ratione excedunt infinitè operationes mentis humanae.

^a Prop. 12. ^b Prop. 5. **C**um enim vis effectiva, quæ est in spiritibus, procedat ex ordine essentiæ ad existentiam; ^b ordo autem essentiæ ad existentiam quem habent spiritus comparatus ad ordinem essentiæ ad existentiam in corporibus inventus sit esse formalis & per se, palam est, esse alterius rationis & generis quam sit ordo corporis ad existentiam, & per consequens, vim quoque effectivam esse alterius generis & superiorem. Quare, (ut supra deductum est) cisi sub suo genere infinitè

infinitè crescat efficacia corporis seu mensis in corpore, non omnino appropinquat, neque comparabilis est, efficacia spiritus seu substantiaz abstractarum, & propriae instantiabilis est ythocentia operacionum spirituum ex vi effetricis potentiarum.

Prop. XXIX.

Spiritus in primo instanti sui esse cognoscit primum Ens, & immensitatem Boni qua est invincibilis.

Cum enim cognoscat ^{Pr. 6.} sentiam suam, & eam ^{or 8.} non posse existere nisi per causam, qua causa sit res ex nihilo producere, & eam esse unicam, & continentem in se se indivisibiliter totam plenitudinem I Entis

Entis, & plenitudinem Entis
esse, adeo in inferioris ordinis ad
eum ut ratio Entis non dicatur
de utraque in eadem signifi-
catione, & non possideri illam
nisi per visionem; claram est
spiritum in primo sui esse vide-
re incomprehensibilem, quam-
dam immensitatem Boni esse in
Visione primi Entis; quod erat
propositum.

Prop. XXXI.

*Visio primi Entis est ultimus fi-
nis, & Beatisudo cuiuslibet
substantiae spiritualis.*

a Pbl. 3.

Cum enim quod effectu
plura, & perfectius cog-
noscantur, & de perfectione cuius
imaginis penetretur, substantiae
autem spirituales cum non ha-
beant nisi intellectum, & vo-
luntatem

luntatem; ^b & voluntas ex or-
 dine naturæ conformiter ad
 inellectum operetur; ^{b Prop. 23} & in-
 tellectus sit cognoscivus om-
 nium quæ connexa, sunt cum
 existentiâ essentiæ spiritu; ^c & ^{d Prop. 18.}
 hæc omnia sine effecta primi
 Entis, & per consequens per-
 ficiant cognitionem de primo
 Ente, & reddant visionem ejus
 magis amabilem, & æstimabi-
 lem, & tota ordinatio naturæ
 spirituum in his consistat;
 palam est, totam dispositionem
 Naturæ esse intrinsecè ordinâ-
 tam ad hoc ut spiritus concu-
 piscat Visionem primi Entis,
 & per consequens eam adipisci-
 tur, cum concupiscentia hæc
 sit naturalis utpote ad quam
 totus naturæ cursus seu ordo
 tendit. Est itaq; Visio primi
 Entis summum bonum, & finis ^{c Prop. 5.}
 omnium substantiarum spiritu-
 alium. 12 Prop.

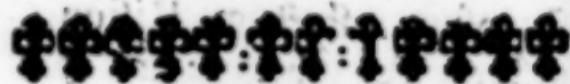
Prop: XXXII.

*Substantia spiritualis, si sit ad-
quata secundum naturam dis-
posita, est causa in primo sui
esse.*

2. 5 Pro. 30. & 31. **C**um enim in primo sui esse cognoscatur quae inducunt ad summum amorem visionis seu possessionis primi Entis; & si disposita sit secundum naturam, Volitio ipsius sit conformis cognitioni, habebit in primo instanti sui esse ardentissimum & plenum amorem Visionis primi Entis. Quare erit ultimò disposita, quantum est ex suâ parte ad ipsam operationem Visionis primi Entis. **C**um itaque communicatio primi Entis non possit deficere ex parte ipsius, palam est,

est ipsum effectum Visionis
existere, & substantiam spi-
ritualem esse compotem suæ
Beatitudinis, & finis naturalis;
quod erat propositum.

13 STO-

STOECHEIDIS K.

Definitiones.

*Gubernatorem dicimus qui per
alios Agenda dirigit & efficit.*

AXIOMATA.

1. *Agens cognoscitivum agit
ex intentione Boni.*

2. *Quod non meretur fieri non
meretur ut aliquid fiat propter ip-
sum.*

3. *Si natura ordo non habeat
media sufficientia ad suos fines,
est imperfectus.*

4. *Illud*

4. Illud est bonum unicuique
quod est illi secundum naturam.

5. Quod habet partes aqua-
les infinitas est infinitum.

subiectum modum scilicet

PHANERA.

*In naturâ unum corruptitur
generetur aliud.*

14 STOE.

STOECHEIDES K.

De Gubernatione Rerum.

Propositio I.

Ens primum est cognoscitivum,
& volitivum, seu operativum
ex cognitione.

¶ Prop. 1. ^a Cùm enim Ens primum
b Pro. 14. non sit quantum, &
quod sequitur, ^b non
compositum ex actu & poten-
¶ Def. 3. tiâ, c est immateriale & spiritus;
d Pro. 6. ^d itaq; & cognoscitivum, & vo-
¶ 23. litivum; ^e Cùmq; cætera ex-
¶ Pro. 18. tra se se operetur maxime ope-
rativum;

rativum; & quia voluntio est dispositio operantis ex cognitione, est operativum ex cognitione.

Prop. II.

*Ens primum est Gubernator
universi sive Deus.*

Cum enim spiritus in pri-^{ss} Pro. 8.
mo sui esse cognoscitivus
sit omnium quæ cum ipso sunt
connexa, & activus seu voli-^b Pro. 16.
tivus omnium operationum
quæ ab ipso solo pendent, ^c Ens ^{ss} Pro. 1.
autem primum sit aeternum,
^d & omnia ab ipso solo pende- ^{ss} Pro. 18.
ant, & sint connexa cum ipso,
evidens sit Ens primum præ-
scire, & præuelle ab omni
aeternitate quæcunq; futura in
aeternum, & pariter esse ope-
rativum eorum, hoc est, potere
causas

causas omnium agendorum
suis temporibus, & hoc ad-
quare. Quare cum Guberna-
torem dicamus cum qui ex
cognitione, & potestate per
alios agenda dirigit & efficit,
Ens primum est Guberna-
tores universi sollemus Deum nomi-
nare, Ens primum est Deus.

Prop. III.

*Nihil extra Deum est amabile
ab ipso.*

Cum enim nihil sit amabi-
le quod non sit bonum,
neque bonum nisi habitum de-
lebet habentem, & delectare
habentem sit cum perficere,
cum delectatio sit præcipuus
actus cognoscens, palam est
omne bonum esse inveni-
per.

perfectivum cognoscentis cui
est bonum, sed nihil est intrin-
seccè perfectivum Dei, ^{Pro. 10.} cùm in
eo sit differentialiter omnis plenit-
tudo Entis seu perfectionis,
nihil itaque extra Deum est
bonum & amabile Deo.

Prop. 44. *Prop. 44.*

Deus creat cetera proper ipsa-
-mota.

Cum enim nihil extra Deum sit illi amabile, & natus perficere ipsum, clarum est, si solus Deus consideretur, indifferens esse, creatura sint necesse: **Q**uare cum Agens ex operis engatiorie agat ex intentione boni, clarum est, Deum in creatione intendere bonum ipsarum creaturarum, seu creare illas, ut ipsis, non sibi, bene sit.

Prop.

Prop. V. *minad ho
cū dicitur in trito, isti nū possunt dī
Inter creatas, aliqua creatur
propter se; alia verò propter illa.*

a *Prop. 4.* a *Cū in omnīm Deus producas
creaturas propter ipsas;*
b *Axiō 2.* b *&c, quod nōn mereatur fieri,
propter se, non mereatur ut a
liud fiat propter ipsum; clarum
est, aliquid vel aliqua facta esse
propter se, & non omnia pro
pter alia principaliter. Cūm q
surfus evidens sit, non singula
facta esse principaliter propter
semetipsa, cūm Naturæ ordo
habeat ut unum corruptatur
ad generandum aliud, paham est
aliqua propter semetipsa esse
creata, alia verò propter ipsa:*

Prop.

Prop. VI.

Ens cognoscitivum, quod agit non secundum dictamen intellectus uidens, quid sit agendum, habet in seipso principium quod non possit esse oppositum rationis.

Cum enim Enti cognosci-
tivo, ut tali, virtus agen-
di sit cognitio, non potest age-
re adversus cognitionem suam,
nisi moveatur à causâ fortiori
quam sit ipsa cognitio in ipso,
quæque impedit efficaciam
cognitionis: sed quod impedit
operationem alicujus causæ fa-
cere operationem incompossibili-
lem cum operatione causæ
impeditæ, & ubi operationes
sunt oppositæ, etiam principia
sunt oppositæ, ergo principia
im-

impediendi rationem est oppositum rationi. Sed hoc principium vel est intrinsecum Enti cognoscitivo, & habetur intentum, vel quia facit Ens cognoscitivum agere aduersus rationem movet aliquod principium ipsius aduersus rationem, est itaq; in Ente cognoscitivo, &c.

Prop. VII.

Deus semper facit quod est optimum universitati creaturam.

a. Pro. 31.

Cum enim quicquid est in Deo sit illi essentiale, intellectus ipsius illi est essentialis, non potest itaque esse in Deo principium aliquod aduersum rationi, & quod sequitur Deus semper operatur secundum dictamen

dictam̄ intellexus, sed cūm
nō agat c̄rāturas propter se,
sed ut ip̄is benē sit, semper
facit quod facit ex purā inten-
tione ut illis optimē sit. Cūm
itaque tunc optimū sit crea-
turis, quando totā univeritate
rūrum consideratā optimum
est quod sit, semper Deus ope-
ratur quod est optimum uni-
verso.

Prop. VIII.

*Quoties Deus operatur in par-
ticularem creaturam facit
quod est optimum illi, nisi of-
ficiat posteriori bono.*

Cum enim universitas cre-
aturarum confletur exfin-
gulis, optimē est toti univer-
so, cum singulis quām optimē,
sit quantum possibile est;
quando

quando autem situs operarum
inter ceteras non permittit, ut
quam optimè sic huic nāsi de-
terius sit alteri, cuius bonum
est maius bonum universi,
clarum est, ex intentione agen-
tis, quod est optimum universi-
tati, faciendum esse minus boni
particulari ut universo melius
sit. Nāsi autē bonum præstakum
faciat esse melius universo, me-
lius foret universo ut particu-
lari prætermissum bonum da-
tum fuisset, in paritate enim
nulla est actio.

Prop.

Prop. IX.

Quod est creatum propter se, est imperibile secundum praesentem ordinem causarum.

Cum enim bonum unicuique sit quod est secundum naturam ipsius, & Deus faciat optimum creaturæ particulari si non obstat maius bonum, & quod creaturæ propter se, clarum est esse secundum naturam talis creaturæ abstrahendo ab extrinsecis, habere esse ex meritis suis, hoc est quia est talis naturæ, itaque quamdiu est talis naturæ. **S**ed imperfetta foret natura si non ad suos fines haberet sufficientia media, tale itaque Ens semper conservabitur, seu est simpliciter

ter imperibile ex hoc ordine
causarum. XI. q. 11

Prop. X.

*Corpus non est creabile propter
se.*

a Pro. 14.² **C**um enim omne quan-
tum seu corpus sit com-
positum ex materia & formâ;
b Pro. 11.⁶ & materia sit eadem in todo
universo, & per consequens
capax in singulis alterius for-
mæ quam ejus quam habet,
sed & quantum intrinsecè divi-
c Prop. 4. fibile, & divisibilitas sui sub-
iecti, hoc est substantiæ corpo-
ræ, sit quodlibet corpus ex
intrinsecis suis tum substantiâ,
tum quantitate esse natum inten-
sive, & quod sequitur esse cau-
fas activas in naturâ, per quas
d Prop. 9. possit interire, & quod sequi-
tur

tur nullum corpus esse propter
se creabile.

Prop. XI.

*Motus ab indivisibile signato non
potest extendi in infinitum.*

ASignato enim indivisibili
puta B, si motus in infinitum progrediatur erit divisibilis in infinitas partes æquales, si enim partes æquales non sint nisi finitæ non constituent totum infinitum. Si vero sint partes æquales infinitæ & extituras, aliqua pars existet quæ per infinitas, partes æquales distabit ab æquali parte incipiente in signo B. Quare infinitæ partes æquales claudentur inter signum B. & illam partem, & existente illâ parte finitus erit motus quidam ex infinitis

^a Axi. 5. finitis partibus aequalibus, ^a seu motus infinitus.

Prop. XII.

Universum corporatum consistens ex corporibus, & eorum motibus non fuit creatum propter se.

^a Prop. 11. a
^b & 10.

Cillum enim & motus integrari fint, & ipsa corpora interibilia, ^b & quod est peribile non possit creari propter se, palam est, mundum visibilem, sive corpora sola significet, sive cum suis motibus, non esse creatibilem, & per consequens neque creatum propter semetipsum.

Prop.

Prop. XIII.

Finis universi corporis sunt Anima separata ex corporibus emergentes & consata.

Cum enim neque partes ^a Prop. 10. corporae Mundi solae; neque motus ipsorum sunt cre- ^b Prop. 13. abiles propter se, & per conse- quens non sunt properer se, sit esse creatas propter aliud, & quod sequitur habere ulterio- rem finem propter quem sunt. Quare cum Entia creata vel sunt corpora vel spiritus, finis uni- versi corporis erit aliquod ge- nus spirituum. Cum itaq; ne- cessis sit spiritus vel pendere a corporibus antequam sunt actu, vel nunquam pendere a corpo- ribus, cum corpus non possit ^c i Prop. 1. agere in spiritum actu existen- tem,

tem, pater, si qui sunt spiritus
immediatè, & sine concursu
corporum à Deo conditi,
Mundum non esse conditum
propter eos, cùm non habeat
rationem medii, & utilis re-
spectu eorum. Consequens ita-
que est Mundum factum esse
propter spiritus, & corporibus e-
mergentes, & esse accipientes
per illorum auxilium, cùm ipsæ
sint propter se utpote æviternæ
& imperibiles, & corpora pro-
pter hujusmodi spiritus, non
propter alios.

Prop. XIV.

Deus creavit terrena propter se-
meli ipsum.

Prop. 31. **C**um enim Beatitudo, seu
finis ultimus spirituum sit
videre Deum, hoc est conjungi
illi

Prop. XM. *De generatione et corruptione rerum*
Mundus, seu Universum, corporum est instrumentum
Creatoris ad educationem mentis
incorporatas ad beatitudinem
in secula mundi, et ad beatitudinem
spirituum sanctorum in aliis. Et hec
convenit obsecrari in aliis.

^{a Prop. 13.} **C**um enim spiritus mundi, & creationis ipsius sunt Animalia separatae ex corporibus emergentes, ^b & finis earum sit videre Deum, ^c & si sunt ad aquam secundum naturam dispositi, hoc habeant in primo ^d **Pro. 32** esse separationis, ^d &, quod habent in primo esse sequatur ex iis quæ gesta sunt in corpore, clarum est, finem Mundi esse perficere animalia virtute spiritualia, sic ut in primo instanti separationis Animalia eorum sint Beatae; & per consequens mo-

motus qui sunt forma mundi,
sunt ejusmodi ut partim talia
Animalia faciant habere corpo-
ra apta ad actus Animæ seu
cognitiones, partim ut cogni-
tiones, & affectus introducant
quibus Animalia secundum
mentem disponantur ad Beati-
tudinem, seu Visionem Beati-
ficam.

Prop. XVI.

*Menses incorporata plerique ad
Beatisudinem pervenient.*

Cum enim instrumentum ^{2. Axi. 4.}
sit propter actionem seu
effectum propter quem sit, in-
strumentum illud est substanti-
aliter malum quod substanti-
am sui effectus, non est natum
perficere. Quare, cum Mundus
sit instrumentum ad perducen-

K das

das mentes incorporatas ad Beatitudinem, nisi hoc efficiat, erit substantialiter malus; substantialia autem Beatificandi genus humanum clare est, ut tot particulares Animæ beatificantur ut quæ deficiant non sint sufficientes ad partem considerabilem totius multitudinis constituantam. Quare, neque integer, id est, finitus jam mundus, erit instrumentum substantialiter bonum, nisi pleraque animalia virtute spiritualia ad

b. Pro. 1. Beatitudinem pertingant. **b.** Sed cum Deus sit universaliter cognoscitus, & perfectus seu bonus, **c** & quæ facit propter bonum creaturarum agar, clarum est, illum nihil, nedum Mundum, hoc est, adest ingenitum terminum operationis suæ fecisse substantialiter malum. Est itaq; Mundus substantialiter

ter bonus, & pleræq; mentes
incorporatæ ad Beatitudinem per-
tingunt.

Prop. XVII.

*Deus gubernat Mundum per In-
telligentias seu Angelos.*

Cum enim quodcunque ^{a Pro. 3.}
corpus vel quot cunque ^{b 4.}
corpora, sive in quiete sive in
motu posita, non possint inci-
pere vel continuare motum sine
extrinseco Agente, ^b sed ne-
que corpus extrinsecum pos-
sit ea movere nisi ipsum etiam
moveatur, fit necessarium esse
Agens incorporeum ad hoc ut
universum corporeum incipiatur,
& prosequatur motus suos. Sed
hoc Agens incorporeum ne-
que est Deus, ^c qui nihil opera-
tur nisi existentiam, & conse-
quentia

quentia ad ipsam ex vi ipsius existentiæ : Neque Anima separata quæ non potest existerre nisi post inceptum motum universi ; Debet itaq; esse spiritus aliquis à corporibus independens. Sed tales spiritus dicimus Intelligentias vel Angelos ; At dare & continuare motus qui in mundo sunt est gubernare mundum. Deus ergo gubernat mundum, per Intelligentias seu Angelos.

Prop. XVIII.

Natura Angelica est integrè creata.

^{a in Pro. 3.} **C**um enim Intelligentia sit ^b creatura spiritualis, ^c est imperibilis, & ex meritis suis digna existere seu propter se ^{d in Pro. 2.} creabilis ; ^e Quare, cùm Deus sit

sit paratus infundere esse si à parte creaturæ non sit defectus, quælibet Intelligentia possibilis erit actu creata, hoc est, tota natura Angelica in omnibus suis suppositis, seu integrè est creata.

Prop. XIX.

*Dens ad rectam gubernationem
Mundi non indiget aliis instru-
mentis quam Intelligentiis, & corporibus.*

Cum enim hæ Intelligentia ^{a Prop. 17.} prius motus efficiant, palam est esse activas circa corpora, ^b & quoniam efficacia earum est superioris rationis ad efficaciam corporum, consequens est, intelligentias posse per corpora agere quicquid per ea agi natum est.

K 3 ^c Cūmq;

¶ Pro. 25. ^c Cúmq; rursus intelligentiæ in primo sui esse intelligent omnia quæ connexionem cum ipsis habeant. & per consequens, quid sibi sit agendum in totâ
 ¶ Pro. 26. æternitate, ^d sintq; in ultimâ dispositione illud agendi in debitis circumstantiis, palam est, positis intelligentiis, & corporibus in quæ & per quæ agant, non requiri alia instrumenta ad quamlibet, hoc est, optimam administrationem mundi. Deus itaq; &c.

Prop. XX.

Intelligentia nonnunquam immutant ordinem purorum corporum.

Cum enim clarum sit pura corpora ex primo situ, & motu in creatione collatis consequentiam

sequentiam quandam motum & effectum trahere, ut si nihil extrinsecus adveniret nullus effectus non foret visus in ipsis principiis primò positis, hunc ordinem dicimus purorum corporum. ^a Sed quia Animalia; virtute spiritualia sunt finis Mundi, ^b & finis eorum, ^b ^c Pro. 31. Visio Dei in futurâ vitâ ex hu- ^c 32. jus vitae actibus consequenda, & eorum pleraque sint ad ^c Prop. 10. Beatitudinem perducenda, ^d & ^d 8. Axi. 3. secundum naturam sit ut pure ministerialia adaptentur ad ea quæ habent rationem finis; conclusum est, si bona gubernatio Animalium virtute spiritualium hoc requirat, mutandum esse ordinem purorum corporum. Quare, cum evidens sit, genus humanum non posse connaturaliter perduci ad Beatitudinem, nisi universalis quæ-

dam persuasio accommodandi
hanc vitam ad futuram intro-
ducatur in ipsam, & experien-
tia tot millium annorum, quos
duravit in maximâ parte mun-
di, ordo purorum corporum de-
monstrat ex vi illius non pos-
se introduci. Consequens est,
non connaturaliter gubernari
Mundum nisi aliquando mute-
tur ordo purorum corporum.
Quare, necesse est, intelligen-
tiis nonnunquam immutare
ordinem purorum corporum.

Prop.

Prop. XXI.

Dens in gubernatione Mundi nihil immeditare, & specialiter agit.

^{a 1 Pro. 31.} ^{b Prop. 17.} ^{c Pra. 30.} ^{d 26.}

Cum enim Deus per crea-
tionem, & conservatio-
nem infundat intelligentiis, &
cognitionem quid sit agendum
ad rectam mundi gubernatio-
nem, & volitionem id perfici-
endi: ^b Et intelligentiae immis-
so motu primo in corpora uni-
versalem cursum naturae faci-
ant, ^c & quando opus est ad ne-
cessitatem Animalium virtute
spiritualium eundem ordinem
immutent, & nihil praeterea re-
quiratur ad rectam gubernatio-
nem Mundi, palam est, Deo
nihil reliquum esse praeter
creationem & conservationem,

hoc est nihil omnino de gubernatione, sed eam integrè commissam esse creaturis non errantibus à legibus divinis in creatione ipsis inditis.

FINIS.

